

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Рахункової палати
від 30.08.2022 № 18-1

ВИСНОВОК
ПРО РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ ВИКОНАННЯ ЗАКОНУ
ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2022 РІК
У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ

Київ 2022

Зміст

Зміст	2
Список скорочень	3
Загальні підсумки виконання державного бюджету	4
I. Оцінка основних показників економічної діяльності.....	6
II. Доходи державного бюджету	10
III. Видатки державного бюджету та кредитування	18
IV. Фінансування державного бюджету та борг	32
V. Міжбюджетні трансферти та місцеві бюджети	42
Пропозиції	49

Список скорочень

БКУ	Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456 (зі змінами)
ВВП	валовий внутрішній продукт
Військові облигації	облигації внутрішньої державної позики „Військові облигації”
Держприкордонслужба	Державна прикордонна служба України
ДМС	Державна митна служба України
ДПС	Державна податкова служба України
ЄІБ	Європейський інвестиційний банк
ЄКР	єдиний казначейський рахунок
ЄС	Європейський Союз
Закон	Закон України від 02.12.2021 № 1928 „Про Державний бюджет України на 2022 рік” (зі змінами)
ЗСУ	Збройні Сили України
Казначейство	Державна казначейська служба України
КМУ, Уряд	Кабінет Міністрів України
МБРР	Міжнародний банк реконструкції та розвитку
МВС	Міністерство внутрішніх справ
Міндовкілля	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Мінекономіки	Міністерство економіки України
Міненерго	Міністерство енергетики України
Мінінфраструктури	Міністерство інфраструктури України
Міноборони	Міністерство оборони України
Мінрегіон	Міністерство розвитку громад та територій України
Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики України
Мінфін	Міністерство фінансів України
МОЗ	Міністерство охорони здоров'я України
МОН	Міністерство освіти і науки України
Нацгвардія	Національна гвардія України
Нацполіція	Національна поліція України
НБУ	Національний банк України
ОВДП	облигації внутрішніх державних позик
ПДВ	податок на додану вартість
ПКУ	Податковий кодекс України
ПФУ	Пенсійний фонд України
ПДФО	податок і збір на доходи фізичних осіб
Укравтодор	Державне агентство автомобільних доріг України

Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2022 рік у першому півріччі підготовлений Рахунковою палатою відповідно до вимог БКУ і Закону України „Про Рахункову палату” за результатами аналізу квартального звіту про виконання Державного бюджету України, місцевих бюджетів та зведеного бюджету за січень – червень 2022 року, наданого Казначейством Рахунковій палаті листом від 05.08.2022 № 13-06-1-06/10246, звітних та інформаційно-аналітичних даних Мінфіну, Мінекономіки, ДПС, ДМС, Державної служби статистики України, НБУ, окремих головних розпорядників бюджетних коштів.

Загальні підсумки виконання державного бюджету

1. Російська військова агресія проти України прискорила падіння економіки. При прогнозованому на 2022 рік зростанні на 3,8 відс., реальний ВВП у першому кварталі цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, скоротився на 15,1 відс., у першому півріччі, за оцінкою Мінекономіки, – на 28,5 відсотка.

2. Недонадходження окремих доходів державного бюджету у першому півріччі 2022 року внаслідок російського вторгнення на територію України, за оцінкою Рахункової палати, становили щонайменше 176 млрд гривень.

План доходів загального фонду державного бюджету на перше півріччя, з урахуванням внесених змін, визначений у сумі 592,5 млрд грн, або 49,0 відс. плану на рік, не виконано на 28,1 млрд грн, або 4,7 відсотка. При цьому до доходів державного бюджету від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій і донорських установ надійшло, зокрема, 75,1 млрд грн грантів, що на звітний період не планувались.

3. У січні – червні 2022 року видатки державного бюджету проведено у сумі 1 трлн 36,7 млрд грн, або 48,9 відс. плану на рік, із них видатки загального фонду становили 973,3 млрд грн, або 78,6 відс. плану на звітний період та 52,3 відс. плану на рік. При цьому третину видатків державного бюджету спрямовано на оборону, п'яту частину – на соціальний захист і соціальне забезпечення, сьому частину – на забезпечення громадського порядку і безпеки держави.

У березні – квітні КМУ прийнято шість постанов про зменшення обсягів видатків і надання кредитів 81-му головному розпоряднику за 401-ю бюджетною програмою, зокрема, ПФУ, на освіту, культуру, будівництво та ремонт і реконструкцію об'єктів, насамперед інфраструктури, на суму 164,7 млрд грн і спрямовано їх до резервного фонду державного бюджету для подальшого використання на підвищення обороноздатності держави.

За 91-ю бюджетною програмою видатки не скорочувалися, насамперед на обороноздатність і безпеку держави, заходи з охорони здоров'я.

Для виконання бюджетних програм Казначейством відкрито бюджетні асигнування загального фонду державного бюджету на 9,2 млрд грн, або 0,9 відс., менше плану на січень – червень.

Головні розпорядники бюджетних коштів не розподілили 154,9 млрд грн, або 14,9 відс. відкритих Казначейством асигнувань, із них:

- 73,4 млрд грн – Міноборони;
- 63,8 млрд грн – МВС;
- 8,3 млрд грн – Мінсоцполітики;
- 4,8 млрд грн – МОЗ.

Розпорядники й одержувачі бюджетних коштів не використали 79,3 млрд грн, або 8,9 відс. розподілених відкритих асигнувань.

У результаті проведено видатків загального фонду державного бюджету на 264,2 млрд грн, або 21,4 відс., менше плану на звітний період, із яких 63,2 відс. становлять видатки на оплату праці з урахуванням грошового забезпечення військовослужбовців, соціальні виплати та закупівлю, ремонт озброєння, військової техніки, засобів і обладнання.

4. У першому півріччі цього року державні запозичення для покриття дефіциту та погашення боргу перевищили план на звітний період і надходження у відповідному періоді попереднього року. Зокрема, запозичення до загального фонду у результаті значних залучень на внутрішньому ринку, підтримки від міжнародних фінансових організацій і країн-партнерів становили 49,6 відс. усіх надходжень до цього фонду у звітному періоді.

НБУ став основним кредитором державного бюджету на внутрішньому ринку державних запозичень у першому півріччі цього року, придбавши Військових облігацій загалом на 225,0 млрд грн, що становило 64,3 відс. розміщених ОВДП у звітному періоді.

Від державних зовнішніх запозичень у першому півріччі 2022 року надійшло 217,4 млрд грн, або в 4,2 раза більше, ніж у відповідному періоді попереднього року, однак на 16,1 відс. менше плану на звітний період.

5. Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу збільшився на 15,4 відс. – до 3 трлн 83,2 млрд грн, при цьому внутрішній борг зріс на 16,4 відс. – до 1 трлн 293,8 млрд грн, зовнішній – на 14,7 відс. – до 1 трлн 789,4 млрд гривень.

Перевищення надходжень від запозичень над витратами на погашення державного та гарантованого державою боргу спричинило збільшення боргу на 339 млрд грн, девальвація гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг, зокрема дол. США на 7,2 відс., – на 72 млрд гривень.

I. Оцінка основних показників економічної діяльності

1.1. Російська військова агресія проти України прискорила падіння економіки. При прогнозованому на 2022 рік зростанні на 3,8 відс., реальний ВВП у першому кварталі цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, скоротився на 15,1 відс., у першому півріччі, за оцінкою Мінекономіки, – на 28,5 відсотка.

При затвердженні Державного бюджету України на 2022 рік враховано Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2022 – 2024 роки, схвалений постановою КМУ від 31.05.2021 № 586 (таблиця 1).

Таблиця 1

Окремі основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України на 2022 рік

№ з/п	Показники	Прогноз (постанова КМУ від 31.05.2021 № 586)	Січень – червень, факт
1.	ВВП реальний, відс. до відповідного періоду попереднього року	103,8	71,5*
2.	Індекс споживчих цін до грудня попереднього року, відс.	106,2	117,4
	у середньому до відповідного періоду попереднього року, відс.	107,2	115,1
3.	Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн дол. США	– 8 595	– 6 800
4.	Експорт товарів і послуг, у відс. до відповідного періоду попереднього року	106,5	81,1
5.	Імпорт товарів і послуг, у відс. до відповідного періоду попереднього року	109,2	99,7
6.	Обмінний курс гривні (в середньому за період) за долар США	28,60**	28,90

*За оцінкою Мінекономіки.

**У розрахунках показників проекту державного бюджету на 2022 рік.

З початку російсько-української війни, за оцінками Мінекономіки, Мінінфраструктури, Міністерства аграрної політики та продовольства України, Мінрегіону, інших центральних органів виконавчої влади, узагальненими й опублікованими на офіційному вебсайті Київської школи економіки, станом на 13.06.2022 орієнтовно:

- зруйновано або пошкоджено 388 підприємств, 18 цивільних аеропортів, майже 24 тис. км доріг, 28 нафтобаз, 23 торговельні центри, 17,3 тис. одиниць пасажирського транспорту;

- не зібрано внаслідок окупації, військових дій і мінного забруднення земель озимих культур на площі у 2,4 млн га;

- загинуло 258 тис. голів свиней, 92 тис. голів великої рогатої худоби, 42 тис. голів овець і кіз, 5 700 тис. голів птиці;

- обсяг прямих збитків суб'єктів господарювання промисловості, інфраструктури, сільського господарства, транспорту і торгівлі від російської агресії загалом становив майже 48 млрд дол. США, або 1,4 трлн грн, що значно скоротило обсяги надходжень доходів державного бюджету.

1.2. Повномасштабна російсько-українська війна суттєво погіршила зовнішньоекономічну діяльність України. Після різкого зниження на початку російського вторгнення обсяги зовнішньої торгівлі з квітня частково відновилися.

1.2.1. Приплив прямих іноземних інвестицій і обсяг приватних грошових переказів в Україну в першому півріччі 2022 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зменшилися.

У січні – червні 2022 року, за попередніми даними НБУ, приплив прямих іноземних інвестицій становив 20 млн дол. США за рахунок реінвестованих доходів в сумі 688 млн дол. США, з яких три чверті – доходи банківського сектору. При цьому в січні – червні 2021 року приплив прямих іноземних інвестицій становив 2,7 млрд дол. США, або в 100 разів більше, в тому числі в банківський сектор – 293 млн дол. США.

Обсяг приватних грошових переказів в Україну, порівняно із січнем – червнем 2021 року, за попередніми даними НБУ, зменшився на 6,2 відс. і становив 6 млрд 463 млн дол. США. У червні 2022 року офіційними каналами надіслано грошових переказів на 13,2 відс. менше, ніж у червні 2021 року.

1.2.2. Вартісний обсяг імпорту товарів у першому півріччі 2022 року в умовах російської агресії внаслідок порушення ланцюгів постачання, скорочення інвестиційного і споживчого попиту, заборони на некритичний імпорт, за попередніми даними НБУ, знизився на 15,0 відс., що, за оцінкою Рахункової палати, зумовило недонадходження до державного бюджету 30 млрд грн доходів.

У січні – червні цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, найбільше знизився імпорт деревини та виробів із неї – на 40,6 відс., чорних металів і виробів із них – на 38,3 відс., машин, устаткування, транспортних засобів та приладів – на 34,4 відс., продукції хімічної промисловості – на 28,1 відс., продовольчих товарів і сировини для їх виробництва – на 23,6 відсотка. Водночас збільшилося ввезення мінеральних продуктів – на 27,3 відс., при цьому у червні,

порівняно з червнем торік, – на 34,7 відс. за рахунок зростання, за даними ДМС, у 2,5 раза обсягів імпорту нафти і нафтопродуктів.

З квітня вартісні обсяги імпорту товарів до попереднього місяця зростали. У червні, порівняно з березнем, імпорт товарів зріс у 2,5 раза, найбільше – машин, устаткування, транспортних засобів і приладів – у 7,7 раза. Одним із чинників збільшення ввезення цієї продукції є встановлення з 1 квітня цього року пільг із сплати митних платежів при митному оформленні суб'єктами господарювання імпорту легкових автомобілів, кузовів до них, причепів і напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів для перевезення людей та вантажів відповідно до Закону України від 24.03.2022 № 2142 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану”. З 1 липня зазначені пільги скасовано.

Імпорт послуг у січні – червні цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, збільшився на 68,7 відс. за рахунок зростання готівкових розрахунків за кордоном із гривневих платіжних карток громадян, які виїхали з України внаслідок повномасштабного російського вторгнення.

1.2.3. Вартісний обсяг експорту товарів у січні – червні 2022 року, порівняно з відповідним періодом 2021 року, за попередніми даними НБУ, знизився на 24,1 відсотка.

У січні – червні цього року, порівняно із січнем – червнем 2021 року, скоротився експорт чорних металів і виробів з них – на 43,4 відс., мінеральних продуктів – на 39,4 відс., продукції хімічної промисловості – на 31,4 відс., машин, устаткування, транспортних засобів та приладів – на 30,7 відсотка.

У червні, порівняно з березнем, експорт товарів збільшився на 28,6 відсотка. У загальній структурі товарного експорту в червні понад чверть, за даними ДМС, становили чорні метали і вироби з них та зернові культури.

Експорт послуг у січні – червні цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, знизився на 1,4 відс., насамперед за рахунок скорочення послуг транспорту (повітряного, морського і залізничного) на 38,4 відсотка.

1.2.4. Перевищення попиту на валюту над її пропозицією, зумовлене необхідними витратами на критичний імпорт, потреби обороноздатності й українців за кордоном, зростання обсягів фінансування НБУ державного бюджету і скорочення міжнародних резервів України є ризиками погіршення девальваційних та інфляційних очікувань.

Відповідно до постанови Правління НБУ від 24.02.2022 № 18 „Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану”, офіційний обмінний курс гривні зафіксовано станом на 24.02.2022 на рівні 29,25 грн за дол. США. В умовах фіксації у березні – червні офіційного курсу гривні середній обмінний

курс у звітному періоді становив 28,9 грн за дол. США при курсі 28,6 грн за дол. США, врахованому при визначенні окремих показників державного бюджету, що сприяло збільшенню окремих доходів.

НБУ придбав у березні – червні цього року Військових облігацій на загальну суму 225,0 млрд гривень. При цьому, за даними НБУ, майже 90 відс. цього обсягу спрямовано на валютний ринок. Це зумовило зростання продажі НБУ валюти на міжбанківському валютному ринку для утримання курсової стабільності.

Валютні інтервенції частково компенсувалися надходженнями міжнародної фінансової допомоги. У результаті міжнародні валютні резерви України, за даними НБУ, знизилися з 27,5 млрд дол. США станом на 01.03.2022 на 4,7 млрд дол. США, або 17,1 відс., – до 22,8 млрд дол. США на 01.07.2022.

1.3. Споживчі ціни у червні 2022 року до грудня 2021 року зросли на 17,4 відс., що перевищило прогноз, врахований при затвердженні державного бюджету, у 2,8 раза. Надпрогнозоване зростання цін сприяло, за оцінкою Рахункової палати, збільшенню окремих доходів державного бюджету на 12,6 млрд гривень. Водночас високі темпи інфляції суттєво знизили купівельну спроможність гривні.

У звітному періоді інфляцію визначило здорожчання бензину і дизельного пального – на 78,5 відс. та продуктів харчування і безалкогольних напоїв – на 23,1 відс., частка яких у споживчих грошових витратах населення перевищує половину. Із продуктів харчування значно підвищилися ціни на овочі – на 87,7 відс., фрукти – на 61,6 відс., рибу та продукти з риби – на 26,0 відс., макаронні вироби – на 23,2 відсотка.

До прискорення інфляції у звітному періоді призвели високі світові ціни на енергоносії та продовольство і порушення через російську військову агресію ланцюгів постачання більшості товарів, скорочення пропозиції окремої продукції, збільшення витрат бізнесу, пошкодження та знищення виробничої і транспортної інфраструктури.

Водночас інфляцію стримували фіксований з 24 лютого цього року офіційний обмінний курс гривні до долара США, зниження внутрішнього попиту внаслідок виїзду кількох мільйонів українців за межі країни, зменшення купівельної спроможності населення у результаті скорочення реальних доходів і безробіття. Так, з початку російсько-української війни втрачено, за даними Міжнародної організації праці, майже 4,8 млн робочих місць, або 30 відс. усіх робочих місць країни, біженцями у працездатному віці стали 5,2 млн осіб. При цьому, за інформацією Мінекономіки, надісланою на запит Рахункової палати, кількість вакансій у Державній службі зайнятості на 1 липня, порівняно з відповідною датою торік, зменшилася на 65 відс., у результаті чого на одну вакансію претендувало 13 осіб.

II. Доходи державного бюджету

2.1. Доходи державного бюджету в першому півріччі 2022 року становили 628,2 млрд грн, або 45,3 відс. плану на рік (1 трлн 386,9 млрд грн), у тому числі загального фонду – 564,4 млрд грн, або 46,7 відс. плану на рік (1 трлн 209,4 млрд грн), спеціального – 63,8 млрд грн, або 35,9 відс. (177,5 млрд гривень).

Інформацію про виконання в першому півріччі плану доходів державного бюджету наведено в таблиці 2.

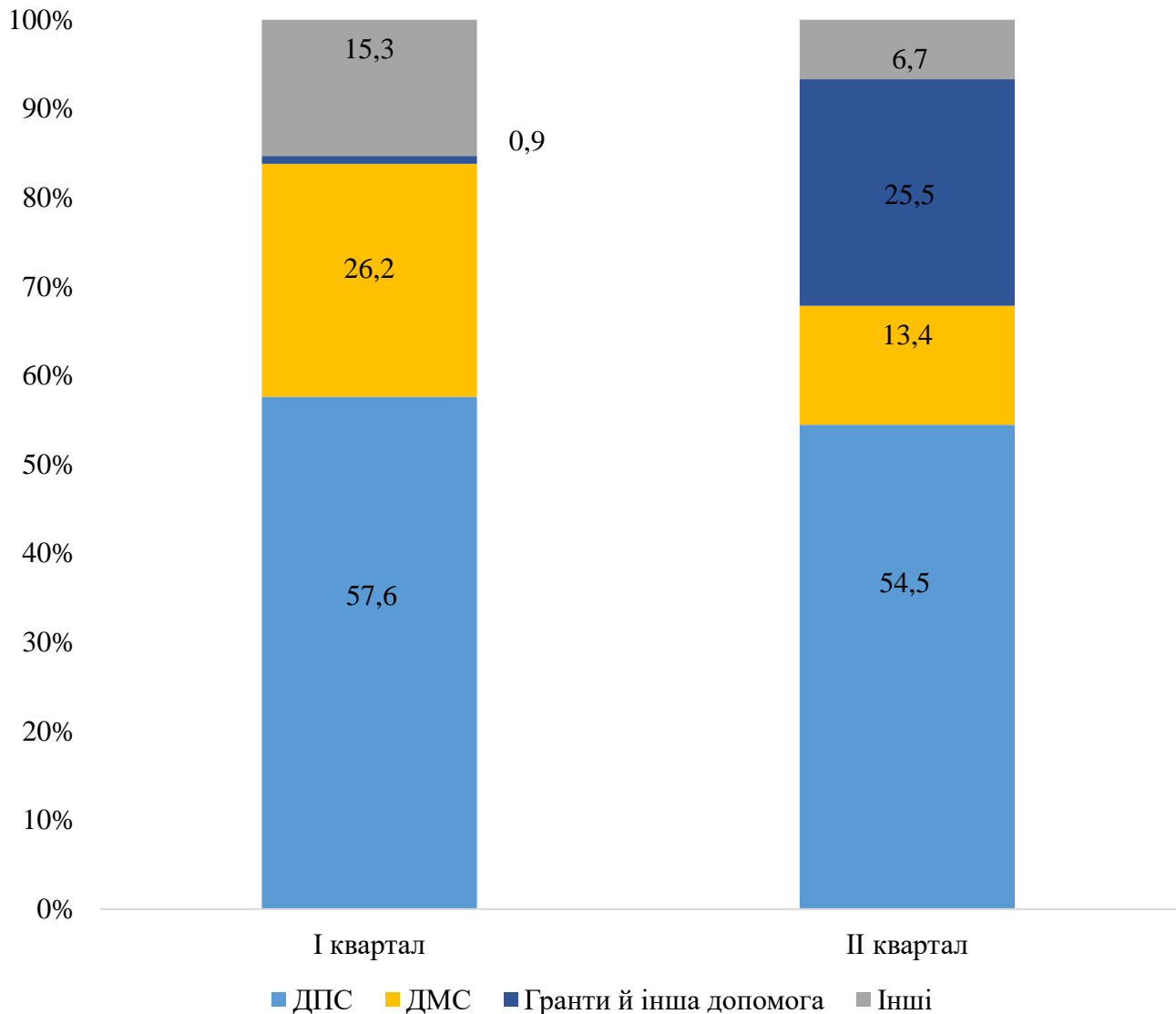
Таблиця 2

Виконання плану доходів державного бюджету, млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2022 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
	ВСЬОГО ДОХОДІВ	1 387	628	45,3	593	564	95,3
	<i>з них:</i>						
1.	ПДФО	150	65	43,5	69	65	94,3
2.	Податок на прибуток підприємств	158	65	40,8	80	65	80,9
3.	Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	66	42	64,4	35	42	121,1
4.	Акцизний податок із вироблених в Україні підакцизних товарів	86	23	26,7	32	21	66,4
5.	Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів	76	20	26,6	8	12	150,5
6.	ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	180	96	53,6	83	96	115,7
7.	ПДВ із ввезених на митну територію України товарів	429	98	22,9	189	98	51,9
8.	Ввізне мито	36	7	18,3	12	5	43,6
9.	Частина чистого прибутку державних підприємств і дивіденди, нараховані на акції господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність	49	45	92,0	44	45	100,5
10.	Кошти, що перераховуються НБУ	14	19	138,3	14	19	138,3
11.	Власні надходження бюджетних установ	78	47	59,8	–	–	–
12.	Надходження від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ	4	80	у18,9р.б	3	80	у23,8р.б

Рівень виконання у звітному періоді доходів державного бюджету на 3,3 відс. пункту нижчий від середньої частки доходів у першому півріччі в обсязі за рік загалом у 2017 – 2021 роках (48,6 відсотка).

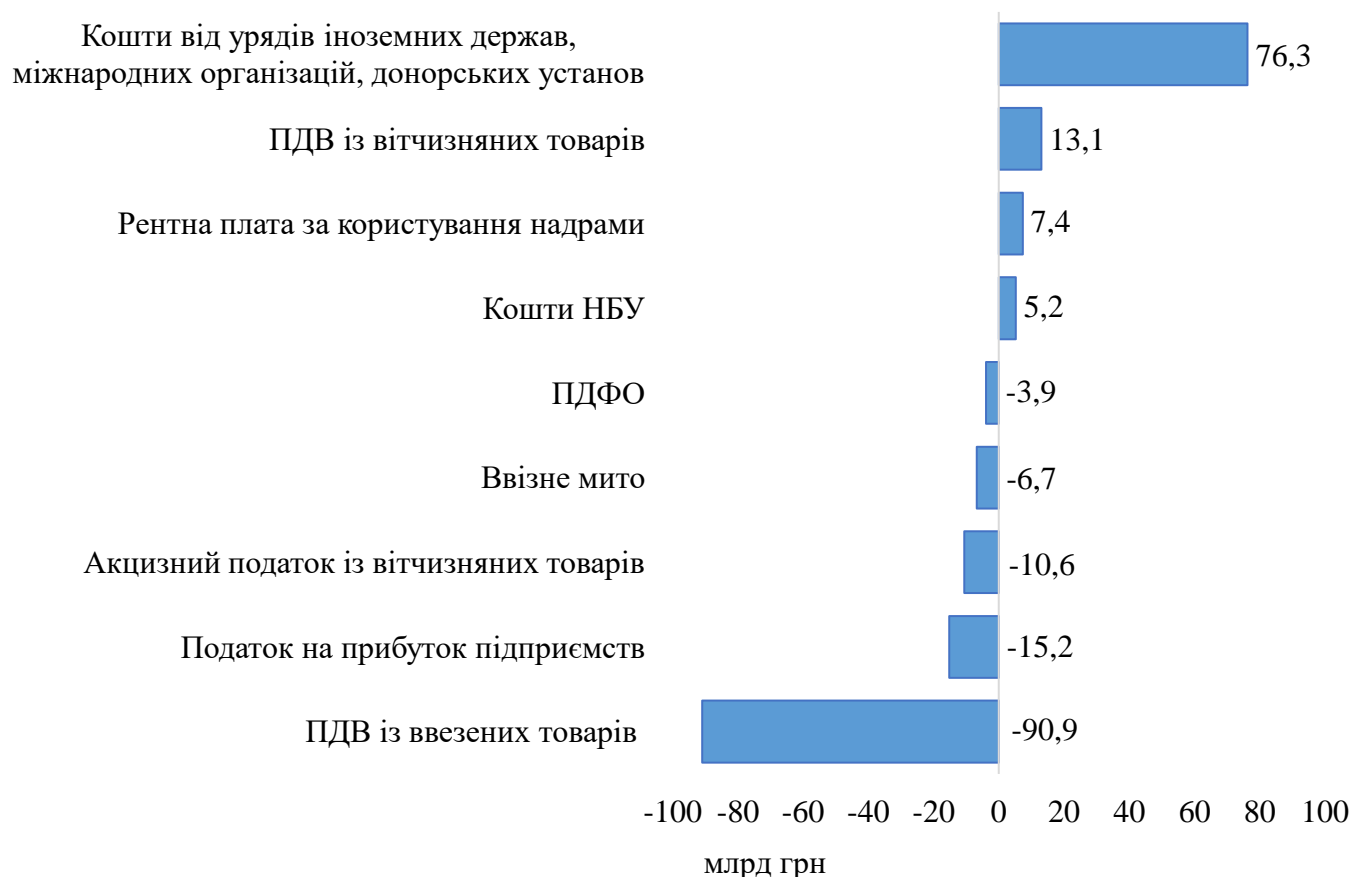
Діаграма 1. У другому кварталі 2022 року в структурі доходів державного бюджету значно зросла частка надходжень міжнародної безповоротної фінансової допомоги

План доходів загального фонду державного бюджету на перше півріччя, з урахуванням внесених змін, визначений у сумі 592,5 млрд грн, або 49,0 відс. плану на рік, не виконано на 28,1 млрд грн, або 4,7 відсотка.

Загалом сума невиконання окремих доходів загального фонду державного бюджету у звітному періоді становила 138,6 млрд грн, при цьому перевиконання – 110,5 млрд гривень.

Діаграма 2. Перевиконання/невиконання плану на січень – червень 2022 року окремих доходів загального фонду

Виконання на 35,9 відс. у першому півріччі плану доходів спеціального фонду на рік нижче на 23,3 відс. пункту, ніж у відповідному періоді 2021 року (59,2 відсотка). У доходах спеціального фонду 73,0 відс. загального обсягу становили власні надходження бюджетних установ у сумі 46,5 млрд гривень.

2.2. Недонадходження окремих доходів державного бюджету у першому півріччі 2022 року внаслідок російського вторгнення на територію України, за оцінкою Рахункової палати, становили щонайменше 176 млрд гривень.

2.2.1. Окремі зміни до податкового і митного законодавства, внесені впродовж звітного періоду з метою відновлення та стимулювання діяльності суб'єктів господарювання в умовах війни, спричинили недонадходження 72 млрд грн доходів державного бюджету.

Зокрема, запровадження нульової ставки акцизного податку і зменшення ставки ПДВ на пальне з 20 до 7 відс., відповідно до Закону України від 15.03.2022 № 2120 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих

актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану”, з 17.03.2022 призвело, за оцінкою Рахункової палати, до недонадходження 8,5 млрд грн акцизного податку і 8,3 млрд грн ПДВ із ввезених на митну територію України товарів.

За даними ДМС, недонадходження доходів за рахунок установленого у Законі України від 24.03.2022 № 2142 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану” звільнення з 01.04.2022 від оподаткування:

- ПДВ, акцизним податком і ввізним митом при ввезенні фізичними особами на митну територію України автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів, призначених для перевезення 10 осіб і більше, транспортних засобів для перевезення вантажів становило 25,9 млрд грн;

- ввізним митом товарів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України підприємствами для вільного обігу (крім спирту етилового, алкогольних напоїв, пива, тютюнових виробів), – 15,9 млрд грн;

- ПДВ і ввізним митом товарів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України підприємствами для вільного обігу (крім спирту етилового, алкогольних напоїв, пива, тютюнових виробів) суб'єктами господарювання, які зареєстровані платниками єдиного податку першої, другої та третьої групи, – 13,3 млрд гривень.

Зазначені пільги з оподаткування товарів при ввезенні на митну територію України (крім пільгової ставки ПДВ на пальне) з 01.07.2022 скасовано¹.

2.2.2. Скорочення обсягів імпорту, зменшення ВВП, збитки підприємств, втрата робочих місць внаслідок повномасштабного російського вторгнення в Україну призвели до недонадходження окремих доходів державного бюджету, за оцінкою Рахункової палати, на суму 104 млрд гривень.

Зокрема, зменшення імпорту товарів у березні – червні 2022 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 37,2 відс. після зростання на 39,2 відс. у січні – лютому призвело, за оцінкою Рахункової палати, до недонадходження 45 млрд грн ПДВ із ввезених на митну територію України товарів і ввізного мита.

Недонадходження податку на прибуток підприємств у першому півріччі 2022 року, за оцінкою Рахункової палати, здійсненою з урахуванням динаміки цих надходжень у січні – червні 2021 року, становили 41,3 млрд гривень.

¹ Закон України від 21.06.2022 № 2325 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо перегляду окремих пільг з оподаткування”.

Спричинене падінням виробництва недонадходження акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), за оцінкою Рахункової палати, становило 9,2 млрд гривень. Зокрема, за інформацією асоціації „Укртютюн”, виробники тютюнових виробів вимушені частково або повністю обмежити випуск продукції на підприємствах в Україні, що призвело до втрат надходжень акцизного податку з цього виду продукції.

Повне закриття в умовах воєнних дій, за інформацією Мінекономіки і Ради підприємців при КМУ, 2 млн робочих місць спричинило, за оцінкою Рахункової палати, втрату в березні – червні 8,8 млрд грн ПДФО.

2.3. Недонадходження окремих доходів державного бюджету частково компенсовано за рахунок отримання міжнародної фінансової допомоги, стримування відшкодування ПДВ, понадпланових надходжень інших доходів, чому сприяло зростання цін, переорієнтація окремих ринків на імпортні товари.

Від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій і донорських установ надійшло, зокрема, 75,1 млрд грн грантів, що на звітний період не планувались.

Крім того, план ПДВ із вироблених в Україні товарів з урахуванням бюджетного відшкодування перевиконано на 13,1 млрд грн, або 15,7 відс., насамперед за рахунок стримування бюджетного відшкодування. Зокрема, в березні платникам відшкодовано тільки 0,8 млрд грн, квітні – 0,2 млн грн, тоді як у січні – 18,5 млрд грн, лютому – 12,1 млрд гривень. Водночас за рахунок надпрогнозованого зростання середніх споживчих цін (15,1 відс. при прогнозованому зростанні 7,2 відс.) додаткові надходження цього податку, за оцінкою Рахункової палати, становили 6,6 млрд гривень.

Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення перевищила плановий показник на 7,4 млрд грн, або 21,1 відс., найбільше – рентна плата за користування надрами для видобування природного газу – на 5,2 млрд грн, або 19,3 відс., і рентна плата за користування надрами для видобування залізних руд – на 2,3 млрд грн, або в 1,9 раза.

Надходження коштів, що перераховуються НБУ відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, перевищили запланований обсяг на 5,2 млрд грн, або 38,3 відсотка.

Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) більший від плану на 3,9 млрд грн, або 50,5 відс., за рахунок податку з тютюну та тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, який перевиконано на 4,2 млрд грн, або 62,6 відс., внаслідок переорієнтації ринку на імпортні тютюнові вироби у зв'язку з обмеженням випуску продукції на вітчизняних підприємствах. Зокрема, імпорт сигарет з фільтром у січні – червні 2022 року у 2,6 раза перевищив показник

відповідного періоду 2021 року. При цьому зросла переплата за цим податком, що зумовлено передусім сплатою податку під час придбання платниками-імпортерами акцизних марок. Так, сума податку з цього виду підакцизної продукції, яка сплачена до державного бюджету і буде нарахована в наступному звітному періоді, з початку року збільшилась на 5,8 млрд грн, або у 2,6 раза.

2.4. Залишок невідшкодованого платникам ПДВ з початку 2022 року збільшився на 12,1 млрд грн, або 52,2 відс., – до 35,3 млрд грн на кінець червня.

Платникам ПДВ у січні – червні 2022 року відшкодовано 40,9 млрд грн, що на 34,0 млрд грн, або 45,4 відс., менше, ніж у відповідному періоді 2021 року.

Зменшення бюджетного відшкодування ПДВ, зокрема, спричинено тим, що на період до припинення або скасування воєнного стану на території України до ПКУ внесено низку змін у частині обмеження відшкодування. Так, зупинено дію пунктів 200.10-200.12 статті 200 ПКУ, в яких визначено порядок узгодження контролюючим органом заявлених платниками сум бюджетного відшкодування, крім узгодження заявленої суми бюджетного відшкодування за результатами камеральної перевірки, яка може бути проведена протягом 90 днів². До внесення цих змін заявлені до відшкодування суми ПДВ узгоджувались контролюючим органом за результатами камеральної або документальної перевірки, що проводилась у термін до 30 або 60 днів відповідно.

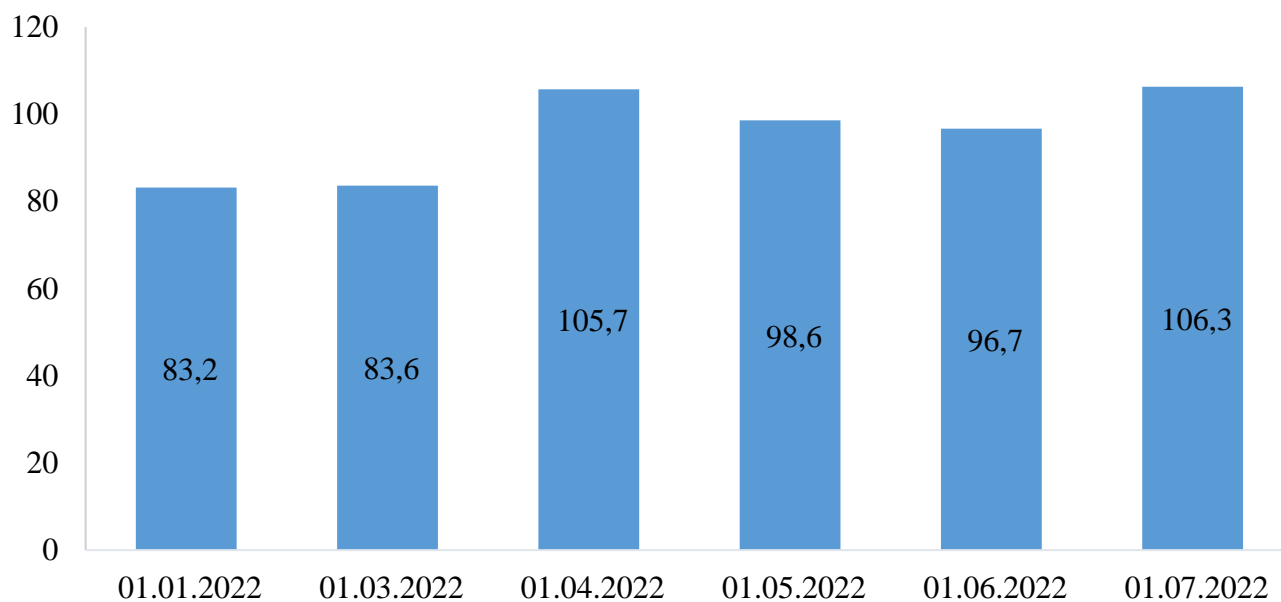
Проте в подальшому обсяги відшкодування ПДВ платникам мають зрости внаслідок прийнятих у Законі України від 12.05.2022 № 2260 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану” змін щодо відновлення з 21.07.2022 дії пунктів 200.10-200.12 і встановлених ПКУ термінів проведення камеральних перевірок.

2.5. Негативно вплинуло на доходи державного бюджету збільшення податкового боргу суб'єктів господарювання (без урахування митних платежів) з початку 2022 року на 23,1 млрд грн, або 27,7 відс, насамперед внаслідок широкомасштабного російського вторгнення на територію України.

Після скорочення у квітні та травні обсяг податкового боргу збільшився в червні 2022 року на 9,6 млрд грн, зокрема на 8,5 млрд грн – за рахунок зростання заборгованості зі сплати дивідендів (доходу), нарахованих на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність.

² Закони України від 03.03.2022 № 2118 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану”, від 15.03.2022 № 2120 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану”.

Діаграма 3. Зростання податкового боргу суб'єктів господарювання у першому півріччі 2022 року

Сума наявних розстрочених і відстрочених грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків із початку 2022 року збільшилась на 3,9 млрд грн, або 3,6 раза, – до 5,4 млрд гривень. У першому півріччі 2022 року списано 0,9 млрд грн податкового боргу, що на 3,3 млрд грн, або 79,3 відс., менше, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Згідно із Законом України від 03.03.2022 № 2118 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану” платників з початку російського вторгнення звільнено від передбаченої у ПКУ відповідальності за недотримання термінів сплати податків і зборів у разі відсутності можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок. Однак відповідно до змін до ПКУ³ платники, які мають можливість своєчасно виконувати податкові обов'язки, звільняються від відповідальності за недотримання термінів сплати податків за період 24.02.2022 – 27.05.2022 тільки за умови сплати податків і зборів не пізніше 31.07.2022. Такі зміни мають сприяти зменшенню податкового боргу.

2.6. Доходи державного бюджету в першому півріччі 2022 року, порівняно з відповідним періодом 2021 року, збільшилися на 36,2 млрд грн, або 6,1 відс., при

³ Закон України від 12.05.2022 № 2260 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану”.

цьому доходи загального фонду зросли на 58,5 млрд грн, або 11,6 відс., тоді як спеціального – зменшилися на 22,3 млрд грн, або 25,9 відсотка.

Найбільше в першому півріччі цього року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зросли надходження:

- від ЄС, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ – на 79,5 млрд грн, або у 500 разів;

- ПДВ із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування – на 23,8 млрд грн, або 32,9 відс., за рахунок скорочення на 34,0 млрд грн, або 45,4 відс., обсягів бюджетного відшкодування платникам ПДВ, при цьому надходження зазначеного податку без урахування відшкодованих сум зменшилися на 10,2 млрд грн, або 6,9 відс.;

- рентної плати за користування надрами загальнодержавного значення – на 20,1 млрд грн, або 90,3 відс., у тому числі рентної плати для видобування природного газу – на 16,9 млрд грн, або 2,1 раза, за рахунок збільшення в 4,1 раза фактичної ціни реалізації природного газу, а також девальвації гривні до долара США на 4,0 відс.;

- частини чистого прибутку (доходу) державних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до державного бюджету, та дивідендів (доходу), нарахованих на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна власність, – на 18,9 млрд грн, або 73,7 відс.;

- власних надходжень бюджетних установ – на 5,5 млрд грн, або 13,4 відс., за рахунок власних надходжень бюджетних установ із інших джерел;

- ПДФО – на 1,5 млрд грн, або 2,4 відсотка.

Водночас скорочення імпорту товарів у січні – червні, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 15,0 відс., звільнення від оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України підприємствами для вільного обігу суб'єктами господарювання, які зареєстровані платниками єдиного податку першої, другої та третьої групи, а також звільнення від оподаткування ввізним митом товарів, що ввозяться на митну територію України підприємствами для вільного обігу, зокрема, спричинили зменшення ПДВ із ввезених на митну територію України товарів на 63,6 млрд грн, або 39,3 відс., і ввізного мита – на 10,3 млрд грн, або 61,3 відсотка.

Запровадження нульової ставки акцизного податку на бензини моторні, важкі дистиляти і скраплений газ зумовило зменшення надходжень акцизного податку з ввезеного на митну територію України пального на 14,4 млрд грн, або 68,5 відсотка.

Звільнення від оподаткування автомобілів, ввезених громадянами на митну територію України для вільного обігу, зокрема, спричинило зменшення акцизного податку з ввезених на митну територію України транспортних засобів на 4,8 млрд грн, або 69,8 відсотка.

III. Видатки державного бюджету та кредитування

3.1. У січні – червні 2022 року видатки державного бюджету проведено у сумі 1 трлн 36,7 млрд грн, або 48,9 відс. плану на рік, із них видатки загального фонду становили 973,3 млрд грн, або 78,6 відс. плану на звітний період та 52,3 відс. плану на рік. При цьому третину видатків державного бюджету спрямовано на оборону, п'яту частину – на соціальний захист і соціальне забезпечення, сьому частину – на забезпечення громадського порядку та безпеки держави.

Інформацію про виконання в січні – червні 2022 року плану видатків державного бюджету за функціональною класифікацією видатків і кредитування бюджету наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Виконання плану видатків державного бюджету, млрд грн

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2022 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
	ВСЬОГО ВИДАТКІВ	2 119	1 037	48,9	1 238	973	78,6
	<i>із них:</i>						
1.	Загальнодержавні функції	233	107	45,7	126	106	84,0
	<i>зокрема, обслуговування боргу та виплати за державними деривативами</i>	168	88	52,4	89	88	99,3
2.	Оборона	601	334	55,6	417	319	76,5
3.	Громадський порядок, безпека та судова влада	382	160	41,7	251	144	57,3
4.	Економічна діяльність	100	26	26,2	12	10	82,2
5.	Охорона навколишнього природного середовища	6	2	32,0	2	1	73,3
6.	Охорона здоров'я	195	84	43,2	95	81	84,9
7.	Духовний і фізичний розвиток	12	5	37,0	7	4	66,1
8.	Освіта	67	29	43,1	24	20	84,9
9.	Соціальний захист і соціальне забезпечення	364	210	57,8	222	210	94,9
	<i>зокрема, соціальний захист пенсіонерів</i>	201	102	50,8	102	102	100,0
10.	Кошти, що передаються до місцевих бюджетів	158	80	50,6	82	78	94,1

У Законі України від 02.12.2021 № 1928 „Про Державний бюджет України на 2022 рік” видатки державного бюджету затверджено у сумі 1 трлн 499,5 млрд гривень. Внесеними в лютому – травні змінами⁴ до цього Закону видатки державного бюджету збільшено на 581,7 млрд грн, або у 1,4 раза, – до 2 трлн 81,2 млрд гривень.

Зокрема, збільшено видатки на:

- забезпечення діяльності Міноборони – на 233,7 млрд грн, МВС (Адміністрації Держприкордонслужби, Нацгвардії, Державної міграційної служби України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Нацполіції) – на 76,4 млрд грн, Служби безпеки України – на 2,8 млрд грн, Головного управління розвідки Міноборони – на 0,9 млрд грн, Служби зовнішньої розвідки України – на 0,6 млрд грн, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України – на 0,5 млрд грн, Управління державної охорони України – на 0,3 млрд грн;

- розвиток, закупівлю, модернізацію та ремонт озброєння, військової техніки, засобів і обладнання Міноборони – на 129,8 млрд грн;

- фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок і підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів ПФУ, надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, за бюджетними програмами Мінсоцполітики – на 32,6 млрд грн;

- надання допомоги відповідно до Програми „єПідтримка” за бюджетною програмою Мінекономіки – на 5,8 млрд гривень.

Також збільшено видатки резервного фонду на 201,5 млрд грн, із яких 200 млрд грн спрямовуються виключно на здійснення заходів щодо забезпечення безпеки й оборони держави і фінансової підтримки внутрішньо переміщених осіб. Видатки на обслуговування державного боргу збільшено на 3,1 млрд гривень.

У березні – червні 2022 року найбільше видатків державного бюджету спрямовано на:

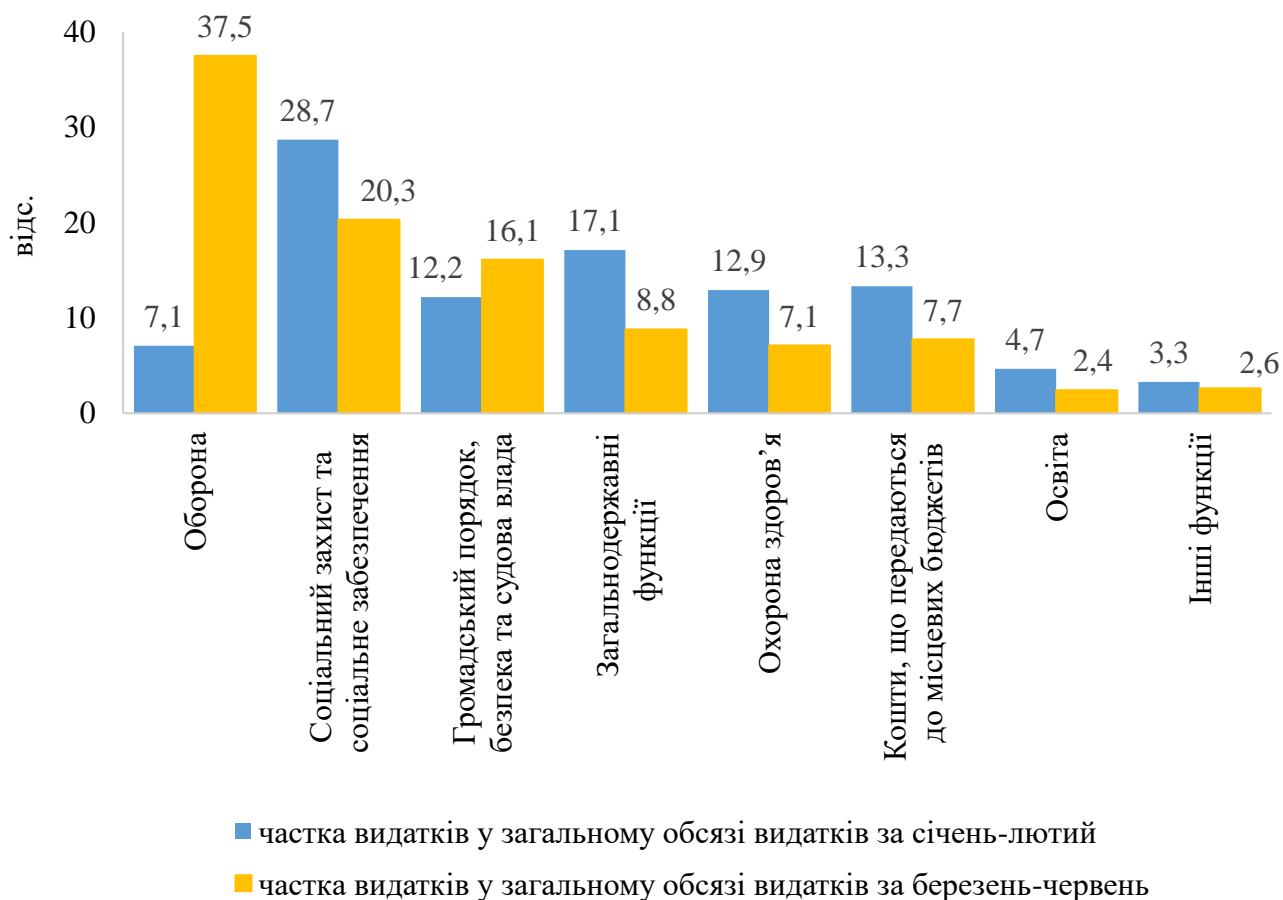
- оборону – 320,1 млрд грн, тобто в середньому щомісяця 80 млрд грн, що у 6,2 раза більше, ніж у січні – лютому;

- соціальний захист і соціальне забезпечення – 157,9 млрд грн, або в середньому щомісяця 39,5 млрд грн, що в 1,6 раза більше, ніж у січні – лютому;

- громадський порядок, безпеку та судову владу – 137,2 млрд грн, тобто в середньому щомісяця 34,3 млрд грн, що в 1,5 раза більше, ніж у січні – лютому.

⁴ Закони України від 23.02.2022 № 2099, від 15.03.2022 № 2135, від 21.04.2022 № 2218, від 31.05.2022 № 2280.

Діаграма 4. У березні – червні 2022 року зросли частки видатків державного бюджету на оборону і безпеку держави

3.2. У березні – квітні КМУ прийняв рішення про скорочення видатків і надання кредитів, зокрема, ПФУ, на освіту, культуру, будівництво та ремонт і реконструкцію об'єктів, насамперед інфраструктури, на суму 164,7 млрд грн і спрямував їх до резервного фонду державного бюджету для подальшого використання на підвищення обороноздатності держави.

КМУ прийнято шість постанов⁵ про зменшення обсягів видатків і надання кредитів 81-му головному розпоряднику за 401-ю бюджетною програмою. Зокрема, найбільше скорочено видатків, передбачених за бюджетними програмами:

- Мінсоцполітики – на 32,3 млрд грн, із яких на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок і підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів ПФУ – на 20,1 млрд грн;

⁵ Постанови КМУ (зі змінами): від 03.03.2022 № 193, від 04.03.2022 № 199, від 08.03.2022 № 231, від 01.04.2022 № 401, від 10.03.2022 № 245, від 12.04.2022 № 438.

- Мінінфраструктури – на 28,9 млрд грн, із яких на гарантування безпеки польотів у повітряному просторі України в період з 14 лютого 2022 року до врегулювання зовнішньополітичних загроз – на 16,6 млрд грн;

- МОН – на 22,8 млрд грн, із яких для надання освітньої субвенції – на 10,8 млрд грн, підготовку кадрів закладами вищої освіти та забезпечення діяльності їх баз практики – на 2,1 млрд грн;

- Мінрегіону – на 11,8 млрд грн, із яких видатки Державного фонду регіонального розвитку – на 5,2 млрд грн;

- Мінфіну – на 11,1 млрд грн, із яких для надання субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій – на 6 млрд грн;

- Міністерства культури та інформаційної політики України – на 4,3 млрд грн, із яких видатки для Фонду розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво, – на 1,8 млрд гривень.

Загалом у березні – квітні КМУ скоротив у повному обсязі видатки і кредитування загального фонду на суму 63,5 млрд грн за 62-ма бюджетними програмами із 491-ї⁶, передбаченої у Законі. Крім того, у повному обсязі скорочено видатки за бюджетною програмою Мінінфраструктури 3101700 „Гарантування безпеки польотів у повітряному просторі України в період з 14 лютого 2022 р. до врегулювання зовнішньополітичних загроз” на суму 16,6 млрд грн, що виділені в лютому з резервного фонду державного бюджету.

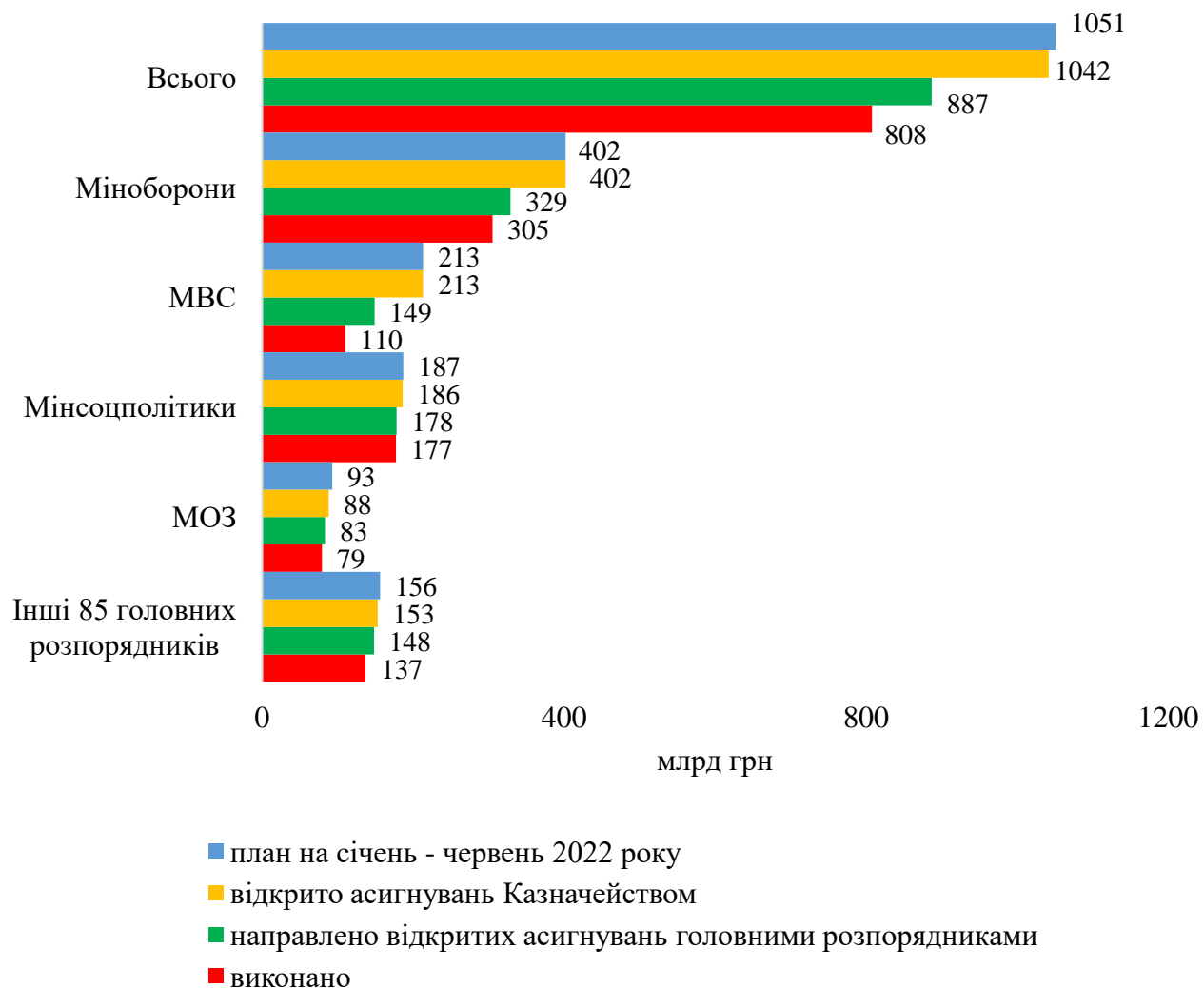
За іншими 338-ма бюджетними програмами видатки скорочено на 84,1 млрд грн, або 13,5 відс. затверджених у Законі обсягів. Зокрема, видатки споживання – на 64 млрд грн, або 10,9 відс., із них на оплату праці – на 7,8 млрд грн, або 10,3 відс.; видатки розвитку – на 20,1 млрд грн, або 52,2 відсотка.

За 91-ю бюджетною програмою видатки не скорочувалися, насамперед на обороноздатність і безпеку держави, заходи з охорони здоров'я.

3.3. Видатки загального фонду державного бюджету проведено на 264,2 млрд грн, або 21,4 відс., менше плану на звітний період, із яких 63,2 відс. становлять видатки на оплату праці з урахуванням грошового забезпечення військовослужбовців, соціальні виплати та закупівлю, ремонт озброєння, військової техніки, засобів і обладнання. За рахунок непроведених у січні – червні видатків у КМУ є можливості для скорочення бюджетних призначень за окремими бюджетними програмами деяких головних розпорядників і подальшого їх спрямування на забезпечення безпеки й обороноздатності держави.

⁶ Без урахування бюджетної програми Мінфіну 3511030 „Резервний фонд”.

Діаграма 5. Виконання запланованих на січень – червень 2022 року видатків загального фонду державного бюджету⁷

Захищені видатки, перелік яких визначено у статті 55 БКУ, становили 86,3 відс. видатків загального фонду.

У помісячному розписі асигнувань загального фонду державного бюджету (за винятком надання кредитів із державного бюджету) передбачено виконання у січні – червні 431-ї бюджетної програми⁷ на суму 1 трлн 51,1 млрд гривень.

Для виконання цих бюджетних програм Казначейством відкрито бюджетні асигнування загального фонду державного бюджету, які на 9,2 млрд грн, або 0,9 відс., менші плану на січень – червень.

⁷ Без урахування видатків на міжбюджетні трансферти, обслуговування державного боргу, виплати за державними деривативами і за бюджетною програмою 3511030 „Резервний фонд”.

Головні розпорядники бюджетних коштів не розподілили 154,9 млрд грн, або 14,9 відс. відкритих Казначейством асигнувань, із них:

- 73,4 млрд грн – Міноборони;
- 63,8 млрд грн – МВС;
- 8,3 млрд грн – Мінсоцполітики;
- 4,8 млрд грн – МОЗ.

Розпорядниками й одержувачами бюджетних коштів не використано 79,3 млрд грн, або 8,9 відс. розподілених відкритих асигнувань.

У результаті заплановані на січень – червень видатки загального фонду:

- не здійснювалися за 35-ма бюджетними програмами 23-х головних розпорядників бюджетних коштів на суму 3,2 млрд грн, із яких на проведення вакцинації населення від гострої респіраторної хвороби COVID-19 – 2,6 млрд грн, утилізацію твердого ракетного палива – 147 млн грн;

- проведені у запланованих обсягах за 10-ма бюджетними програмами на суму 105,4 млрд грн, із яких на фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок і підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів ПФУ – 102 млрд грн, функціонування Фонду розвитку підприємництва – 1,8 млрд грн, виплату Фондом соціального страхування на випадок безробіття допомоги по безробіттю – 1,3 млрд грн;

- менші плану за 386-ма бюджетними програмами на суму 240,2 млрд грн, зокрема за бюджетними програмами:

- МВС – на 103,4 млрд грн, або 48,6 відс., із них на виконання завдань, функцій та підготовку кадрів Нацгвардії та Адміністрації Держприкордонслужби – на 48,3 млрд грн, або 52,3 відс., забезпечення діяльності органів і установ Нацполіції – на 37,6 млрд грн, або 46,2 відс., забезпечення діяльності сил цивільного захисту – на 13,4 млрд грн, або 48,9 відс.;

- Міноборони – на 96,9 млрд грн, або 24,1 відс., із них на розвиток, закупівлю, модернізацію та ремонт озброєння, військової техніки, засобів і обладнання – на 78,7 млрд грн, або 50,0 відс., забезпечення діяльності ЗСУ, підготовку кадрів і військ, медичне забезпечення особового складу, ветеранів військової служби та членів їхніх сімей, ветеранів війни – на 17,5 млрд грн, або 7,3 відс.;

- Мінсоцполітики – на 10,9 млрд грн, або 12,7 відс., із них на надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, – на 5,5 млрд грн, або 22,7 відс., виплату пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг, придбання твердого та

рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу у грошовій формі – на 2,3 млрд грн, або 11,1 відс., виплату деяких видів допомоги, компенсацій, грошового забезпечення та оплати послуг окремим категоріям населення – на 1 млрд грн, або 3,1 відс.;

- МОЗ – на 10,8 млрд грн, або 11,9 відс., із них на забезпечення медичних заходів окремих державних програм і комплексних заходів програмного характеру – на 5 млрд грн, або 98,7 відс., реалізацію програми державних гарантій медичного обслуговування населення – на 3,5 млрд грн, або 4,5 відсотка.

Крім того, видатки за 3-ма з 16-ти бюджетних програм на надання трансфертів із загального фонду державного бюджету місцевим бюджетам не здійснювалися на суму 0,3 млрд грн, за 7-ма – проведені менше плану на 4,5 млрд грн, або 6,6 відс., та за 6-ма – здійснені у запланованих обсягах на суму 13,1 млрд гривень.

3.3.1. В умовах військового стану є можливості для перегляду обсягів видатків за деякими бюджетними програмами головних розпорядників бюджетних коштів.

За окремими бюджетними програмами головних розпорядників бюджетних коштів є ризики непроведення запланованих видатків до кінця року, зокрема:

- Господарсько-фінансового департаменту Секретаріату КМУ:

0419030 „Державна підтримка кінематографії” – видатки на 82 млн грн, або 93,1 відс., менші плану на січень – червень, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 6 млн грн;

0411070 „Фінансова підтримка газети „Урядовий кур’єр” – на 18 млн грн, або 70,6 відс., менші плану, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 31 млн грн;

0412020 „Протиепізоотичні заходи та участь у Міжнародному епізоотичному бюро” – заплановані видатки на суму 99 млн грн не здійснювалися, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 179 млн грн;

- Міністерства закордонних справ України за 1401020 „Внески України до бюджетів ООН, органів і спеціалізованих установ системи ООН, інших міжнародних організацій та конвенційних органів” – видатки на 213 млн грн, або 79,8 відс., менші плану на січень – червень, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 303 млн грн;

- МОН:

2201380 „Виконання зобов'язань України у сфері міжнародного науково-технічного та освітнього співробітництва, участь у рамковій програмі Європейського Союзу з досліджень та інновацій” – видатки на 160 млн грн, або 90 відс., менші плану на січень – червень, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 109 млн грн;

2201470 „Здійснення зовнішнього оцінювання та моніторинг якості освіти Українським центром оцінювання якості освіти та його регіональними підрозділами” – на 103 млн грн, або 62,7 відс., менші плану на січень – червень, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 70 млн грн;

2201310 „Фізична і спортивна підготовка учнівської та студентської молоді” – на 125 млн грн, або 64,6 відс., менші плану на січень – червень, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 63 млн грн;

2201390 „Підтримка пріоритетних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок у закладах вищої освіти” – на 10 млн грн, або 97,6 відс., менші плану на січень – червень, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 10 млн грн;

- Міндовкілля за 2701270 „Здійснення природоохоронних заходів, зокрема з покращення стану довкілля” заплановані на січень – червень видатки у сумі 23 млн грн не здійснювалися, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 158 млн грн;

- Мінінфраструктури за 3106010 „Керівництво та управління у сфері розвитку туризму” видатки на 9 млн грн, або 60,2 відс., менші плану на січень – червень, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 19 млн грн;

- Міністерства юстиції України за 3601150 „Забезпечення захисту прав та інтересів України під час урегулювання спорів, розгляду у закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземного суб'єкта та України, а також забезпечення представництва України в Європейському суді з прав людини” видатки на 50 млн грн, або 99,6 відс., менші плану на січень – червень, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 425 млн грн;

- Державного космічного агентства України:

6381120 „Утилізація твердого ракетного палива” – видатки, передбачені на січень – червень у сумі 147 млн грн, не здійснювалися, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 124 млн грн;

6381250 „Утилізація компонентів рідкого ракетного палива (гептилу)” – видатки на 41 млн грн, або 81,5 відс., менші плану на січень – червень, при цьому у помісячному розписі асигнувань загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік (зі змінами) на липень – грудень передбачено ще 50 млн гривень.

3.4. У січні – червні Уряд приймав рішення про виділення коштів із резервного фонду державного бюджету насамперед на заходи, пов’язані з обороною і безпекою держави.

У Законі видатки за бюджетною програмою 3511030 „Резервний фонд” затверджено у сумі 203,0 млрд гривень.

КМУ рішенням від 13.02.2022 № 145-р зменшив видатки за бюджетною програмою Мінфіну „Обслуговування державного боргу” на 16,6 млрд грн і збільшив на цю суму видатки за програмою „Резервний фонд”.

Крім того, КМУ прийняв рішення про скорочення видатків і кредитування головним розпорядникам на суму 164,7 млрд гривень.

Таким чином, обсяг резервного фонду становив 384,3 млрд гривень.

У звітному періоді КМУ прийняв рішення про виділення коштів із резервного фонду державного бюджету на суму 351,3 млрд грн, із яких найбільше:

- Міноборони на виплату грошового забезпечення військовослужбовців ЗСУ, Державної спеціальної служби транспорту, виплату одноразової грошової допомоги у зв’язку із загибеллю (смертю) військовослужбовців ЗСУ, матеріально-технічне забезпечення ЗСУ, медичне забезпечення, закупівлю речового майна та засобів індивідуального захисту, харчування особового складу, закупівлю (ремонт) озброєння, військової техніки, боєприпасів і комплектуючих для них – 180,7 млрд грн;

- МВС на виплату додаткової винагороди військовослужбовцям, особам рядового та начальницького складу цивільного захисту, поліцейським, забезпечення належної оплати праці особовому складу і працівникам органів системи міністерства, виплати одноразової грошової допомоги у зв’язку із загибеллю (смертю) військовослужбовців, забезпечення харчування військовослужбовців Нацгвардії та Адміністрації Держприкордонслужби – 107,1 млрд грн;

- Мінекономіки на надання у 2022 році застрахованим особам одноразової матеріальної допомоги у зв'язку із втратою частини заробітної плати (доходу), робота (економічна діяльність) яких тимчасово зупинена внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні, надання роботодавцям компенсації витрат на оплату праці за кожну працевлаштовану особу з числа внутрішньо переміщених осіб і для забезпечення виплати Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття допомоги по безробіттю – 24,8 млрд грн;

- Мінінфраструктури для здійснення Укрзалізницею заходів з безперебійного функціонування залізничного транспорту в умовах воєнного стану, зокрема, закупівель палива та мастильних матеріалів, електроенергії, медикаментів, проведення першочергових аварійно-відбудовних робіт, виплати заробітної плати – 18 млрд грн;

- Мінсоцполітики на надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, – 10,0 млрд гривень.

3.4.1. При цьому у звіті про використання коштів з резервного фонду Державного бюджету України, наданому Казначейством, не відображено всіх проведених видатків за рахунок коштів цього фонду, що унеможливило оцінку витрачених коштів резервного фонду загалом за наведеними у звіті показниками.

КМУ в березні – квітні в окремих рішеннях про виділення коштів з резервного фонду спрямовував їх за бюджетними програмами головних розпорядників, що затверджені у Законі.

Казначейство у листі від 25.07.2022 № 13-06-1-06/9524 „Щодо надання звітності” до Рахункової палати зазначило про неможливість подати Звіт про використання коштів з резервного фонду Державного бюджету України за достовірними показниками, оскільки:

- цей Звіт складається, зокрема, за кодами програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету, які відповідно до Структури кодування програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету, затвердженої наказом Мінфіну від 14.01.2011 № 11, містять в кодї програмної класифікації ознаку „7”;

- КМУ постановою від 09.03.2022 № 232 „Про внесення зміни до пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 01 березня 2022 р. № 175” установив: норма щодо окремого кодування програмної класифікації видатків та кредитування за рахунок резервного фонду може не застосовуватися;

- відсутність такого кодування для відстеження усіх бюджетних програм, видатки або кредитування за якими здійснюються за рахунок резервного фонду, унеможливорює виокремлення в бухгалтерському обліку видатків з резервного фонду.

3.5. Видатки державних фондів, утворених відповідно до статей 24² – 24⁴ БКУ, проведено на суму 17 млрд грн, або 38,7 відс. плану на звітний період, за наявності ресурсів у цих фондах.

До державного дорожнього фонду, утвореного відповідно до статті 24² БКУ, надійшло 13 млрд грн, або 14,1 відс. плану на рік, при цьому у січні – лютому – 11,8 млрд грн, або 12,9 відс. плану на рік, у березні – червні – 1,2 млрд грн, або 1,2 відс. плану на рік. Крім того, залишки коштів цього фонду на початок року становили 13,3 млрд гривень.

За рахунок коштів дорожнього фонду проведено видатків і надано кредитів на суму 16,9 млрд грн, або 38,9 відс. плану на січень – червень та 18,3 відс. плану на рік, при цьому у січні – лютому – на 5,6 млрд грн, або 6,0 відс. плану на рік, у березні – червні – на 11,3 млрд грн, або 12,2 відс. плану на рік.

У січні – червні проведення видатків і надання кредитів переважно відбувалося за п'ятьма бюджетними програмами Укравтодору, зокрема:

- 3111030 на виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування, – 10,2 млрд грн, або 92,4 відс. плану на звітний період та 64,3 відс. плану на рік;

- 3111020 на розвиток мережі й утримання автомобільних доріг загального користування державного значення – 3,2 млрд грн, або 19,1 відс. плану на звітний період і 7,6 відс. плану на рік.

Не розпочато реалізації трьох бюджетних програм Мінінфраструктури: з оновлення рухомого складу для перевезення пасажирів і модернізації залізничної інфраструктури для розвитку пасажирських перевезень; фінансового забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм; впровадження, утримання і розвитку системи збору плати за використання автомобільних доріг загального користування транспортними засобами повною масою більше 12 тонн. У помісячному розписі спеціального фонду державного бюджету видатки за цими бюджетними програмами на січень – червень передбачено у сумі 1,3 млрд гривень. За бюджетною програмою 3101210 на забезпечення експлуатаційно-безпечного стану судноплавних шлюзів проведено видатків у сумі 35 млн грн, або 12,3 відс. плану на звітний період та 4,9 відс. плану на рік.

До Державного фонду поводження з радіоактивними відходами, утвореного відповідно до статті 24³ БКУ, надійшло 309 млн грн (все у лютому), або 28,4 відс. плану на рік. За рахунок коштів цього фонду за бюджетною програмою Міндовкілля для Державного агентства України з управління зоною відчуження на виконання робіт у сфері поводження з радіоактивними відходами неядерного циклу, будівництво комплексу „Вектор” і експлуатацію його об’єктів у звітному періоді проведено видатків у сумі 119 млн грн, або 22,0 відс. плану на звітний період та 11,0 відс. плану на рік.

До Державного фонду водного господарства, утвореного відповідно до статті 24⁴ БКУ, надійшло 69 млн грн, або 46,8 відс. плану на рік, при цьому у січні – лютому – 35 млн грн, або 23,8 відс. плану на рік, у березні – червні – 34 млн грн, або 23,0 відс. плану на рік. За рахунок коштів цього фонду видатки за трьома бюджетними програмами Міндовкілля для Державного агентства водних ресурсів України не здійснювалися. У помісячному розписі спеціального фонду державного бюджету видатки за цими програмами на січень – червень передбачено у сумі 65 млн гривень.

3.6. У звітному періоді не розпочато надання кредитів з державного бюджету за 9-ма бюджетними програмами на суму 1,2 млрд грн, за 10-ма бюджетними програмами надано кредитів на 7,9 млрд грн, або 62,4 відс., менше плану, насамперед на реалізацію інвестиційних проєктів за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, що спричинено, зокрема, проведенням бойових дій на окремих територіях України та тимчасовою окупацією. В умовах воєнного стану доцільно переглянути напрями спрямування цих коштів.

У січні – червні до державного бюджету повернено кредитів у сумі 4,9 млрд грн, або 93,9 відс. плану на звітний період і 47,7 відс. плану на рік. Надано кредитів з державного бюджету на суму 4,8 млрд грн, або 34,3 відс. плану на звітний період та 20,5 відс. плану на рік. При цьому в січні – лютому надано кредитів на 3 млрд грн, або 62,5 відс. наданих у звітному періоді.

За бюджетною програмою Мінфіну 3511600 на виконання державою гарантійних зобов’язань за позичальників, що отримали кредити під державні гарантії, надано кредитів на суму 2,6 млрд грн, або 75,3 відс. плану на звітний період і 37,0 відс. плану на рік. У січні – лютому надано кредитів на суму 2,5 млрд грн, або 97,2 відс. наданих у звітному періоді.

У січні – червні за рахунок кредитів (позик), що залучаються державою від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, надано кредитів на суму 2,1 млрд грн, або 21,0 відс. плану на звітний період та 13,4 відс. плану на

рік. У січні – лютому таких кредитів надано на суму 0,5 млрд грн, або 23,8 відс. наданих у звітному періоді.

Так, за бюджетними програмами Міненерго 2401610, 2401640, 2401690 на реконструкцію гідроелектростанцій, підвищення надійності постачання електроенергії в Україні, реконструкцію трансформаторних підстанцій східної частини України у січні – лютому надано кредитів на суму 653 млн грн, або 37,7 відс. плану на звітний період та 21,6 відс. плану на рік. При цьому надання кредитів за бюджетною програмою 2401610 на реконструкцію гідроелектростанцій розпочато з лютого (паспорт бюджетної програми затверджено 15.02.2022 наказом Міненерго). Надання кредитів за іншими бюджетними програмами Міністерства розпочато з квітня. Паспорти, у яких визначено спрямування коштів за цими бюджетними програмами, зокрема, на реконструкцію високовольтних підстанцій в Київській, Житомирській, Черкаській, Чернігівській, Сумській, Полтавській, Івано-Франківській, Львівській, Рівненській, Волинській і Харківській областях, реконструкцію трансформаторних підстанцій на сході України (у тому числі на оплату за виконані роботи, надані послуги та поставлене обладнання у минулі роки), затверджено наказом Міненерго 06.03.2022.

У звітному періоді не надано кредитів за бюджетними програмами, зокрема:

- Міненерго:

2401670 „Будівництво повітряної лінії 750 кВ Запорізька – Каховська” – на 427 млн грн;

2401650 „Будівництво ПЛ 750 кВ Рівненська АЕС – Київська” – на 85 млн грн, у тому числі на реконструкцію підстанції „Броварська”;

2401680 „Підвищення ефективності передачі електроенергії (модернізація підстанцій)” – на 54 млн грн для реконструкції підстанцій Дніпровської електроенергетичної системи (підстанції „Криворізька” і „Дніпро-Донбас”) у Дніпропетровській та Запорізькій областях;

- Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України 3901630 „Реалізація проекту з постачання питної води у м. Маріуполі” – на 75 млн грн;

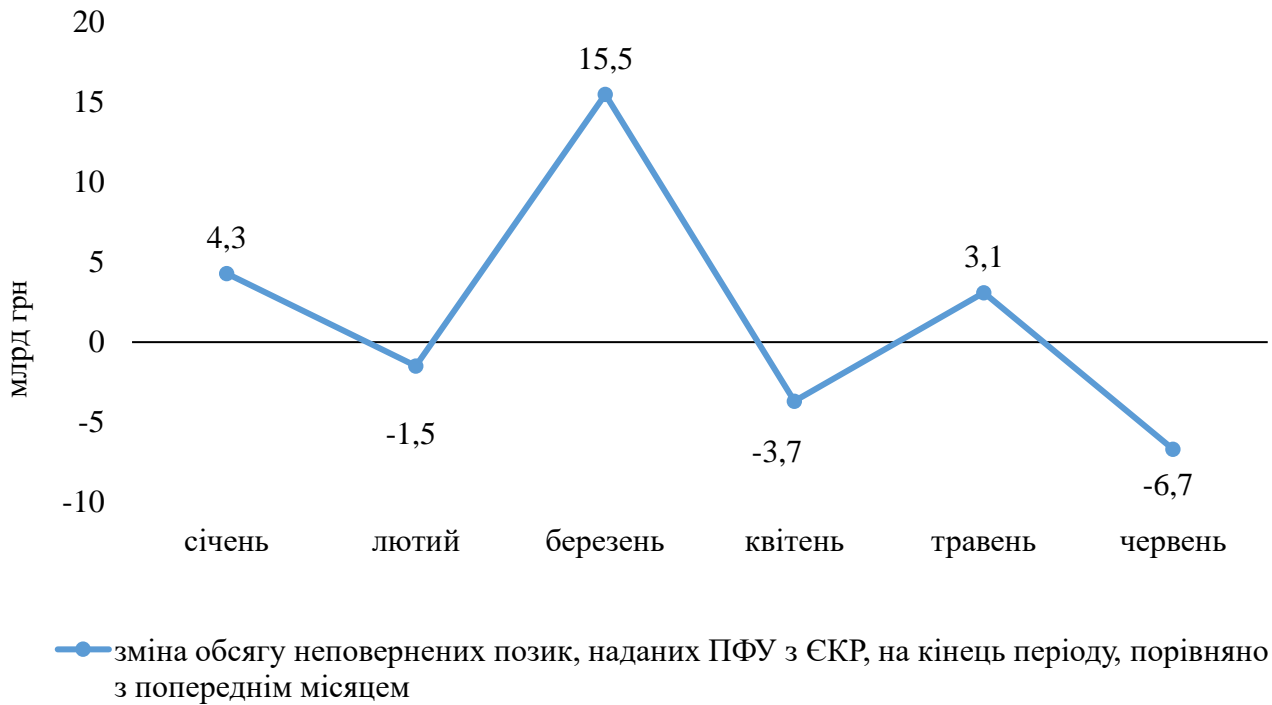
- Мінфіну 3511610 „Подовження третьої лінії метрополітену у м. Харкові” – на 41 млн гривень.

3.7. У січні – червні з державного бюджету для ПФУ спрямовано 102 млрд грн, або 9,8 відс. усіх видатків державного бюджету.

У звітному періоді Казначейство надало з ЄКР на покриття тимчасових касових розривів ПФУ для виплати пенсій і допомоги 116,1 млрд грн позик.

З початку року обсяг неповернених позик збільшився на 11 млрд грн, або 15,7 відсотка.

Діаграма 6. Зміна обсягу неповернених ПФУ позик, наданих з ЄКР, у січні – червні 2022 року

Станом на 01.07.2022 з урахуванням позик, наданих Казначейством у попередніх роках за рахунок ЄКР на покриття тимчасових касових розривів ПФУ для виплати пенсій і допомоги, не повернено 81,3 млрд гривень.

IV. Фінансування державного бюджету та борг

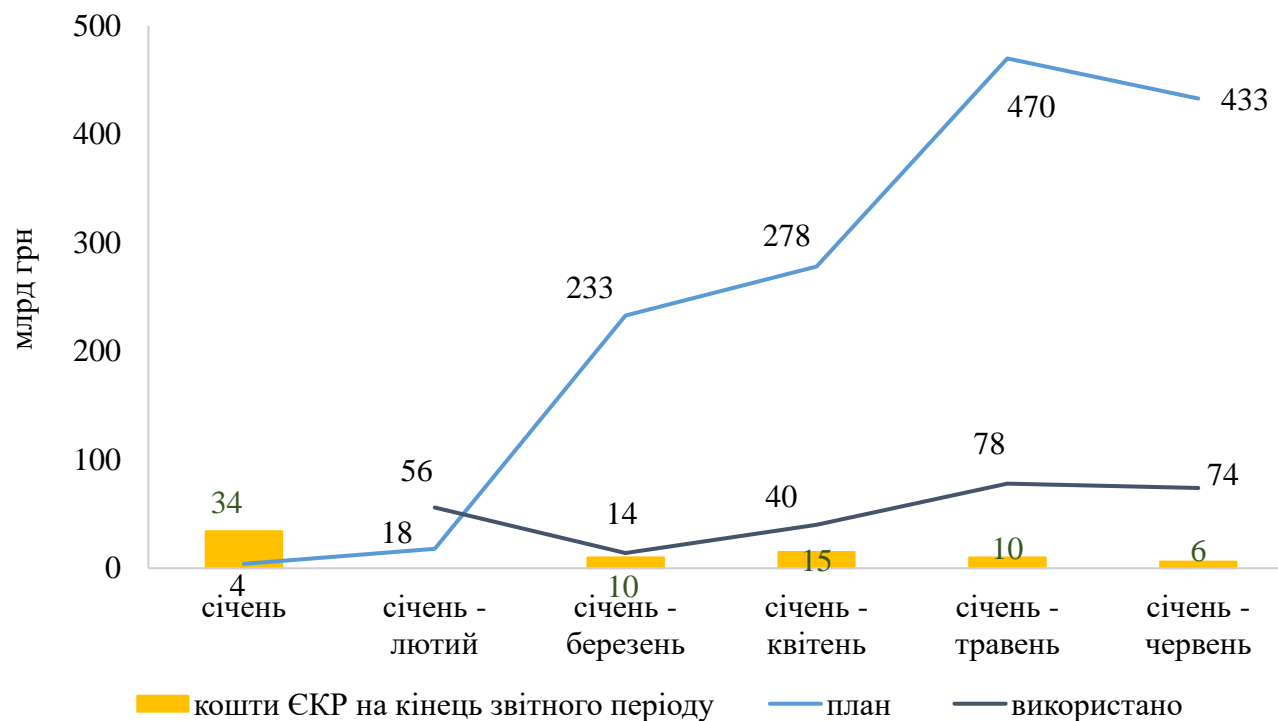
4.1. Надходження загального фонду державного бюджету у першому півріччі 2022 року перевищили запланований на цей період обсяг. При цьому зросли обсяги використання коштів ЄКР.

Надходження загального фонду державного бюджету у січні – червні цього року становили 1 трлн 130,9 млрд грн, що на 108,0 млрд грн, або 10,6 відс., більше плану на звітний період.

Перевиконано план надходжень від державних внутрішніх запозичень на 150,5 млрд грн, або 75,6 відсотка. Менше плану на 42,5 млрд грн, або 5,2 відс., отримано коштів від доходів, державних зовнішніх запозичень, надходжень від приватизації державного майна і повернення кредитів.

Крім надходжень для здійснення витрат загального фонду використано кошти ЄКР у сумі 74,2 млрд грн, що менше від запланованого на звітний період на 358,7 млрд грн, або 82,9 відс., однак у 6,2 раза більше, ніж у відповідному періоді попереднього року. При цьому невиконання плану із залучення коштів ЄКР для фінансування загального фонду державного бюджету у січні – червні перевищувало наявні кошти на цьому рахунку.

Діаграма 7. У січні – червні 2022 року використано коштів ЄКР менше, ніж планувалося (кумулятивно)

4.2. У першому півріччі цього року державні запозичення для покриття дефіциту і погашення боргу перевищили план на звітний період і надходження у відповідному періоді попереднього року. Зокрема, запозичення до загального фонду в результаті значних залучень на внутрішньому ринку, підтримки від міжнародних фінансових організацій і країн-партнерів становили 49,6 відс. усіх надходжень до цього фонду у звітному періоді.

Інформацію про виконання державного бюджету в частині фінансування наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

**Дефіцит / фінансування державного бюджету
у першому півріччі 2022 року, млрд грн**

№ з/п	Показники	Всього			У т. ч. загальний фонд		
		план на 2022 рік	виконано	відс. виконання	план на січень – червень	виконано	відс. виконання
	ДЕФИЦИТ (ряд. I – ряд. II) / ФІНАНСУВАННЯ (ряд. III – ряд. IV)	745	408	54,8	643	407	63,3
I.	Доходи і повернення кредитів	1 396	632	45,3	597	569	95,3
II.	Видатки і надання кредитів	2 141	1 040	48,6	1 240	976	78,6
III.	Фінансування в частині надходжень – всього,	1 138	641	56,4	859	636	74,1
	<i>зокрема:</i>						
3.1.	Внутрішні запозичення	520	350	67,2	200	350	175,0
3.2.	Зовнішні запозичення	606	217	35,8	221	212	95,6
3.3.	Надходження від приватизації державного майна	8	0,3	3,7	5	0,3	5,9
3.4.	Фінансування за рахунок коштів ЄКР	–	74	–	433	74	17,1
IV.	Фінансування в частині витрат – всього,	393	233	59,3	216	229	106,2
	<i>зокрема:</i>						
4.1.	Погашення внутрішнього боргу	321	193	60,1	193	193	100,0
4.2.	Погашення зовнішнього боргу	72	22	30,1	23	22	95,5

Державний бюджет у першому півріччі 2022 року виконано з дефіцитом у сумі 408,4 млрд грн, або 54,9 відс. граничного обсягу на 2022 рік. При цьому встановлений у статті 1 Закону граничний обсяг дефіциту на 2022 рік після введення воєнного стану⁸ збільшено в 3,9 раза – до 744,1 млрд гривень.

⁸ Закони України від 15.03.2022 № 2135, від 21.04.2022 № 2218 і від 31.05.2022 № 2280 „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2022 рік”.

Дефіцит загального фонду становив 406,6 млрд грн, що на 36,7 відс. менше плану на звітний період унаслідок невиконання плану видатків і надання кредитів на 265,1 млрд гривень. Дефіцит спеціального фонду становив 1,8 млрд грн, що на 98,2 відс. менше плану на рік.

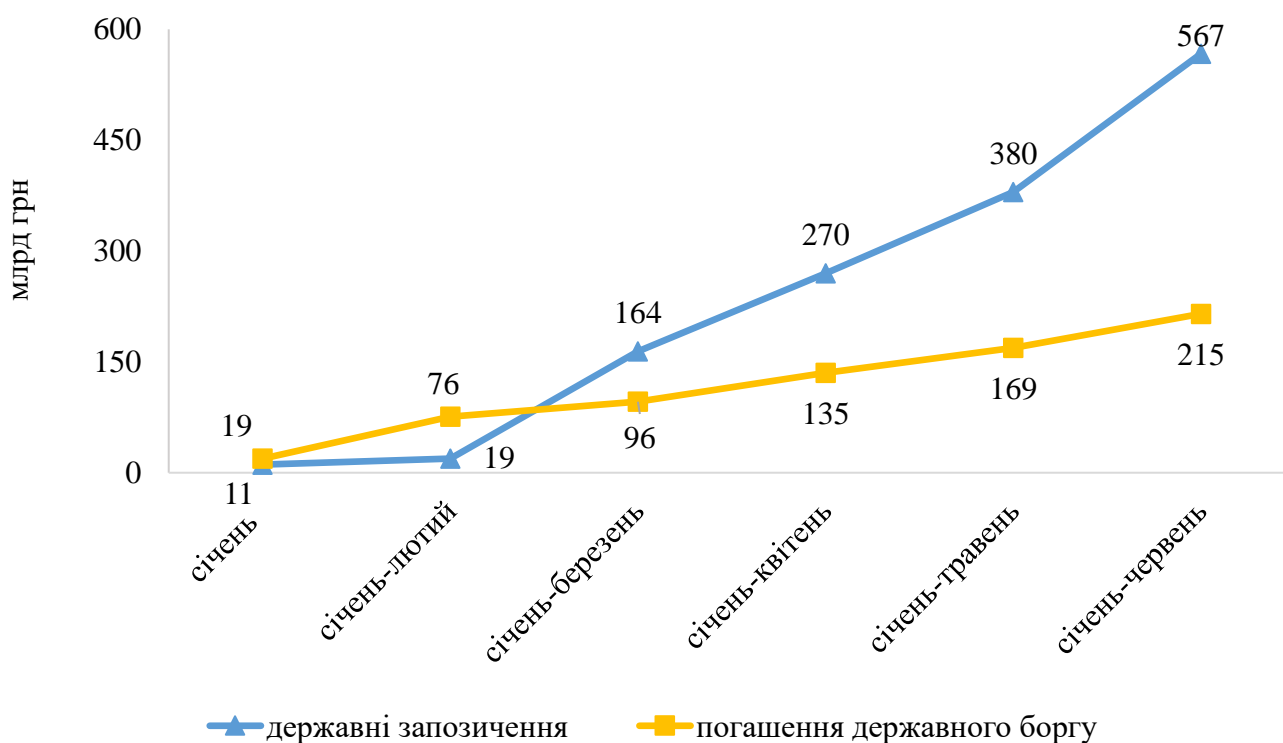
Надходження для фінансування державного бюджету з усіх джерел становили 641,6 млрд грн, що на 258,4 млрд грн, або 28,7 відс., менше плану на звітний період.

Від державних запозичень надійшло 567,1 млрд грн, що на 23,8 відс. більше плану на звітний період і в 2,1 раза – надходжень у відповідному періоді 2021 року. Зокрема, державні запозичення до загального фонду (561,4 млрд грн) перевищили план на звітний період на 33,5 відсотка. При цьому в червні їх частка становила 65,4 відс. надходжень загального фонду.

У структурі державних запозичень, порівняно з відповідним періодом попереднього року, з 21,2 до 70,7 відс. збільшилась частка довгострокових запозичень.

Обсяг надходжень від державних запозичень перевищив обсяг витрат на погашення зобов'язань у 2,6 раза, що спричинило збільшення державного боргу. При цьому до широкомасштабного вторгнення Росії обсяг запозичень менший від витрат на погашення державного боргу.

Діаграма 8. Державні запозичення у першому півріччі 2022 року перевищили витрати на погашення зобов'язань (кумулятивно)

Надходження від приватизації державного майна становили 297,6 млн грн, або 5,9 відс. плану на звітний період і 3,7 відс. плану на рік. При цьому зазначені кошти отримано у січні – 286,1 млн грн, лютому – 10,4 млн грн, березні – 0,4 млн грн і червні – 0,7 млн гривень. Отже, 99,6 відс. коштів отримано до введення воєнного стану (у січні та лютому).

4.2.1. НБУ став основним кредитором державного бюджету на внутрішньому ринку державних запозичень у першому півріччі цього року.

Для безперервного забезпечення фінансових потреб в умовах воєнного стану з 01.03.2022 розпочато поетапний випуск Військових облігацій. Цей інвестиційний інструмент підтримки державного бюджету доступний для громадян, бізнесу й іноземних інвесторів.

Відповідно до Указу Президента України⁹, після зупинення тимчасово, на період дії воєнного стану, дії частини другої статті 15 БКУ, в якій передбачено, що джерелом фінансування бюджету не можуть бути емісійні кошти НБУ, і статті 54 Закону України „Про Національний банк України”, в якій заборонено надавати кредити державі, зокрема купувати на первинному ринку цінні папери, емітовані КМУ¹⁰, а також постанови Правління НБУ¹¹, Військові облігації купував за зверненням Мінфіну НБУ.

Загалом від розміщення ОВДП у першому півріччі цього року, насамперед Військових облігацій, отримано 349,7 млрд грн, що на 136,5 млрд грн, або 64,0 відс., більше надходжень у відповідному періоді попереднього року.

При цьому в червні надійшло 124,1 млрд грн, або 35,5 відс. коштів, отриманих від розміщення ОВДП у першому півріччі цього року, насамперед за рахунок купівлі Військових облігацій НБУ на суму 105,0 млрд гривень. Обсяг купівлі НБУ Військових облігацій у червні вдвічі перевищив такий обсяг у квітні і травні (по 50,0 млрд грн) і в 5 разів у березні (20,0 млрд гривень). Зазначене збільшує ризики макрофінансової дестабілізації.

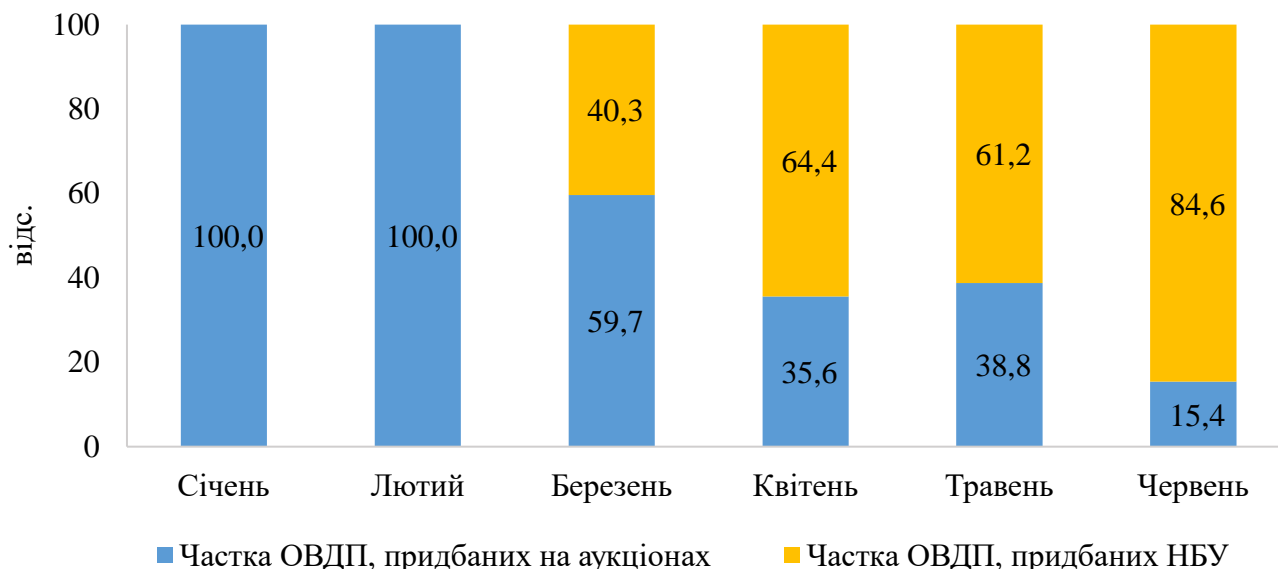
НБУ в першому півріччі придбав Військових облігацій на загальну суму 225,0 млрд грн, що становило 64,3 відс. розміщених ОВДП у звітному періоді (у червні – 84,6 відс.) і 55,3 відс. дефіциту загального фонду державного бюджету (у червні – 77,5 відсотка).

⁹ Указ Президента України від 04.03.2022 № 104/2022 „Про фінансове забезпечення заходів правового режиму воєнного стану”.

¹⁰ Закон України від 03.03.2022 № 2118 „Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану”.

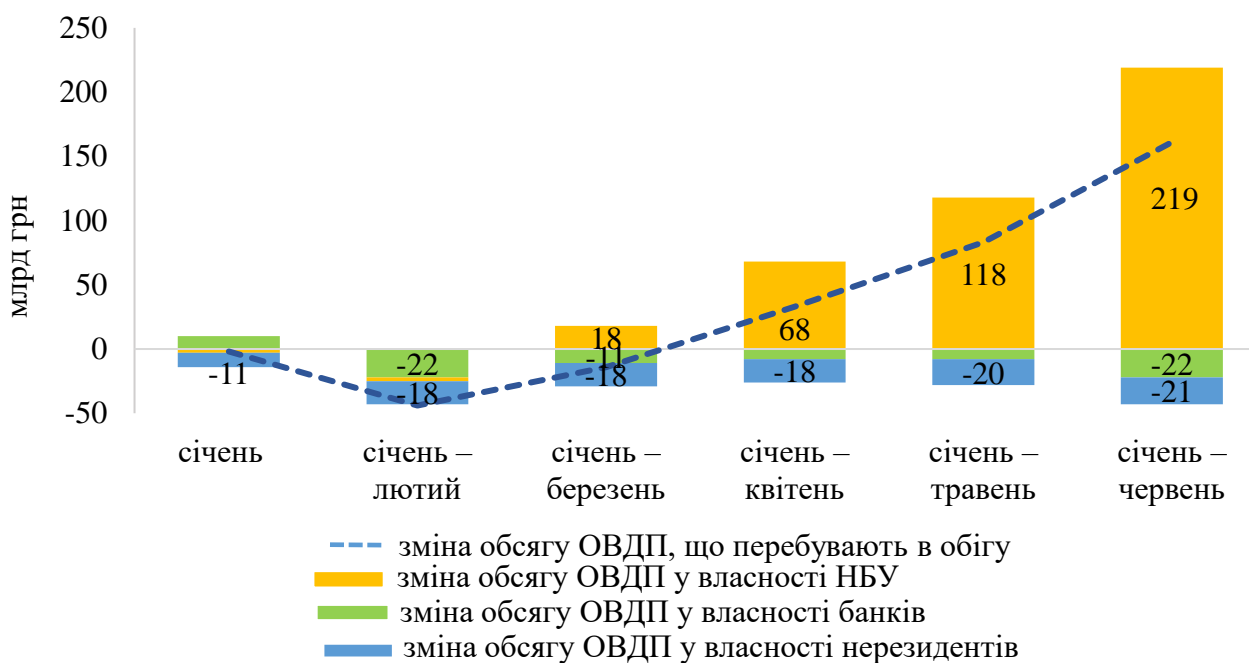
¹¹ Постанова Правління НБУ від 08.03.2022 № 43 „Про здійснення купівлі облігацій внутрішньої державної позики „Військові облігації” у період дії воєнного стану”.

Діаграма 9. Частка ОВДП, придбаних НБУ, у загальному обсязі внутрішніх запозичень зросла

З початку року збільшився обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, на 161,4 млрд грн, або 15,3 відс., – до 1 трлн 215,9 млрд гривень. Найбільше зріс обсяг ОВДП у власності НБУ – на 218,5 млрд грн, або 69,9 відс., – до 531,1 млрд гривень. У результаті у загальному обсязі ОВДП, що перебувають в обігу, частка ОВДП у власності НБУ збільшилась з 29,6 до 43,7 відсотка.

Діаграма 10. У січні – червні 2022 року обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, збільшився за рахунок насамперед купівлі НБУ Військових облігацій (на кінець місяця, кумулятивно)

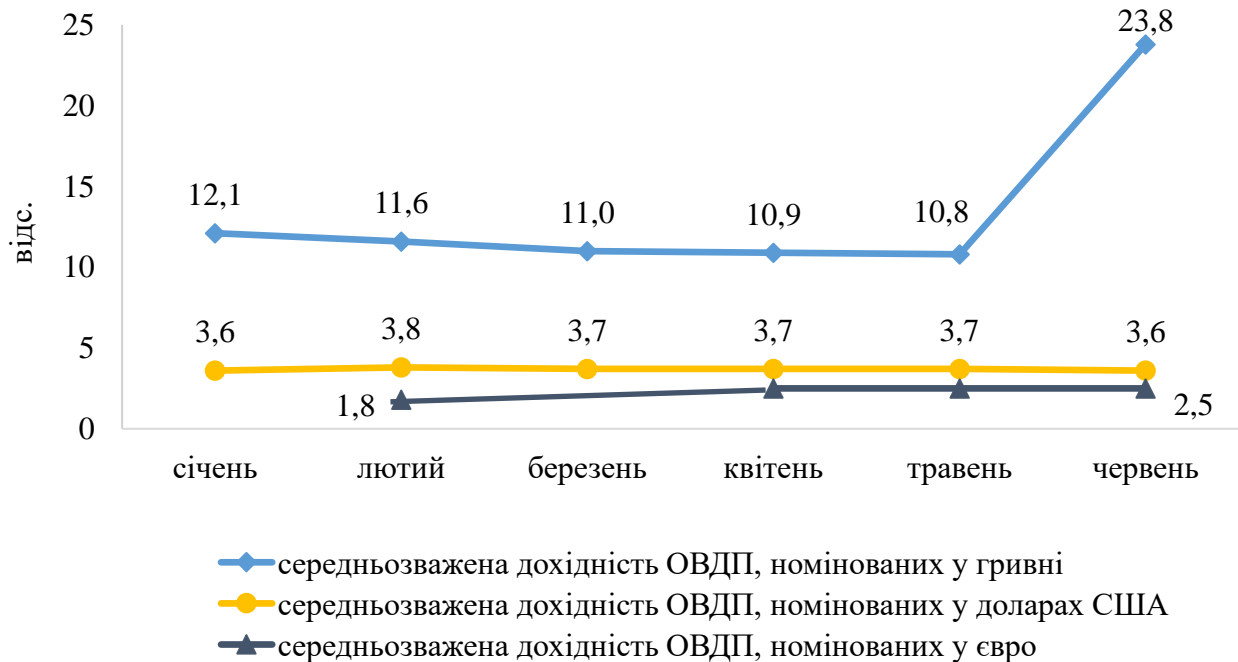

Розміщення ОВДП здійснювалося як у національній валюті, так і в іноземній, зокрема доларах США і євро. При цьому в іноземній валюті отримано 7,6 відс. внутрішніх запозичень і погашено внутрішнього боргу – 30,1 відсотка. У результаті у звітному періоді частка ОВДП, номінованих в іноземних валютах, у загальному обсязі ОВДП, що перебувають в обігу, зменшилася з 11,1 до 7,6 відсотка.

У першому півріччі цього року внаслідок випуску Військових облігацій, порівняно з відповідним періодом 2021 року, частка довгострокових запозичень зростає з 2,2 до 64,4 відс., що зменшить ризик рефінансування внутрішнього боргу.

Середньозважена дохідність розміщених на аукціонах у січні – червні цього року ОВДП, порівняно з відповідним періодом 2021 року, зменшилась, зокрема, номінованих у гривні – з 11,3 до 10,7 відс., доларах США – з 3,7 до 3,6 відсотка. При цьому дохідність за Військовими облігаціями, викупленими НБУ в червні, є плаваючою і прив'язаною до облікової ставки¹². У результаті середньозважена дохідність усіх розміщених ОВДП, у тому числі викуплених НБУ, номінованих у гривні, у січні – червні цього року становила 15,5 відсотка.

Діаграма 11. Середньозважена дохідність ОВДП, розміщених у січні – червні 2022 року

¹² Постановою КМУ від 07.06.2022 № 659 „Про внесення зміни до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2022 р. № 156” змінено ставку за Військовими облігаціями з 11 відс. річних на плаваючу ставку, яка обчислюється з урахуванням середнього значення облікової ставки НБУ за річний період, який закінчується першого числа місяця, що передує місяцю здійснення чергових купонних виплат та починається першого числа цього ж місяця попереднього року.

4.2.2. Від державних зовнішніх запозичень у першому півріччі 2022 року надійшло в 4,2 раза більше, ніж у відповідному періоді попереднього року, але на 16,1 відс. менше плану на звітний період.

Від зовнішніх кредиторів до державного бюджету отримано 217,4 млрд грн, що менше на 41,6 млрд грн плану на звітний період. Ці надходження більші на 165,8 млрд грн надходжень у відповідному періоді попереднього року.

Зовнішні запозичення до загального фонду становили 211,7 млрд грн, що на 9,6 млрд грн, або 4,3 відс., менше плану на звітний період, у тому числі від:

- Міжнародного валютного фонду за програмою екстреної підтримки Rapid Financing Instrument (RFI) – 41,3 млрд грн;

- МБРР за окремими проектами, зокрема позики на політику розвитку, – 41,0 млрд грн;

- ЄС за новим пакетом екстреної макрофінансової допомоги – 37,1 млрд грн;

- уряду Канади – 34,3 млрд грн;

- ЄІБ за проектами „Основний кредит для малих та середніх підприємств та компаній з середнім рівнем капіталізації” та „Основний кредит для аграрної галузі - Україна” – 21,1 млрд грн;

- Японського агентства міжнародного співробітництва за кредитом на політику розвитку у сфері надзвичайного економічного відновлення – 17,0 млрд грн;

- Французького агентства розвитку – 9,7 млрд грн;

- Кредитної установи для відбудови за проектами „ММСП – Фінансування Covid-19” і „Надзвичайна економічна програма для України” – 9,5 млрд грн;

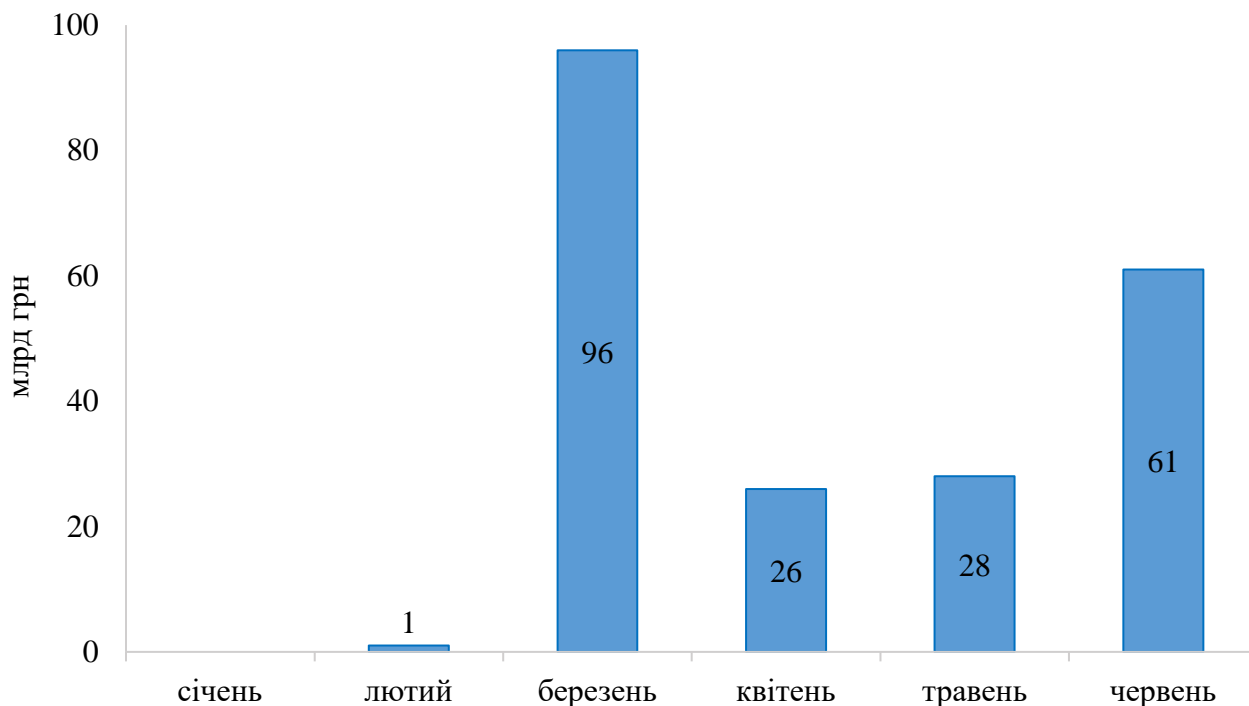
- Міжнародної асоціації розвитку за проектом „Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні” – 0,7 млрд гривень.

Відсоткові ставки за цими запозиченнями становлять від 0,1 до 3,2 відс. річних, кошти отримані передусім на довгостроковий період.

Зважаючи на російсько-українську війну, виконання плану на рік надходжень від зовнішніх запозичень залежатиме насамперед від подальшої підтримки міжнародних фінансових організацій і країн-партнерів.

До спеціального фонду для реалізації інвестиційних проєктів отримано 5,7 млрд грн, що на 32,0 млрд грн, або 84,8 відс., менше плану на звітний період, при цьому на 0,6 млрд грн, або 11,4 відс., більше, ніж у січні – червні попереднього року.

Діаграма 12. Обсяг надходжень від зовнішніх запозичень до загального фонду в квітні, травні та червні 2022 року, порівняно з березнем, зменшився

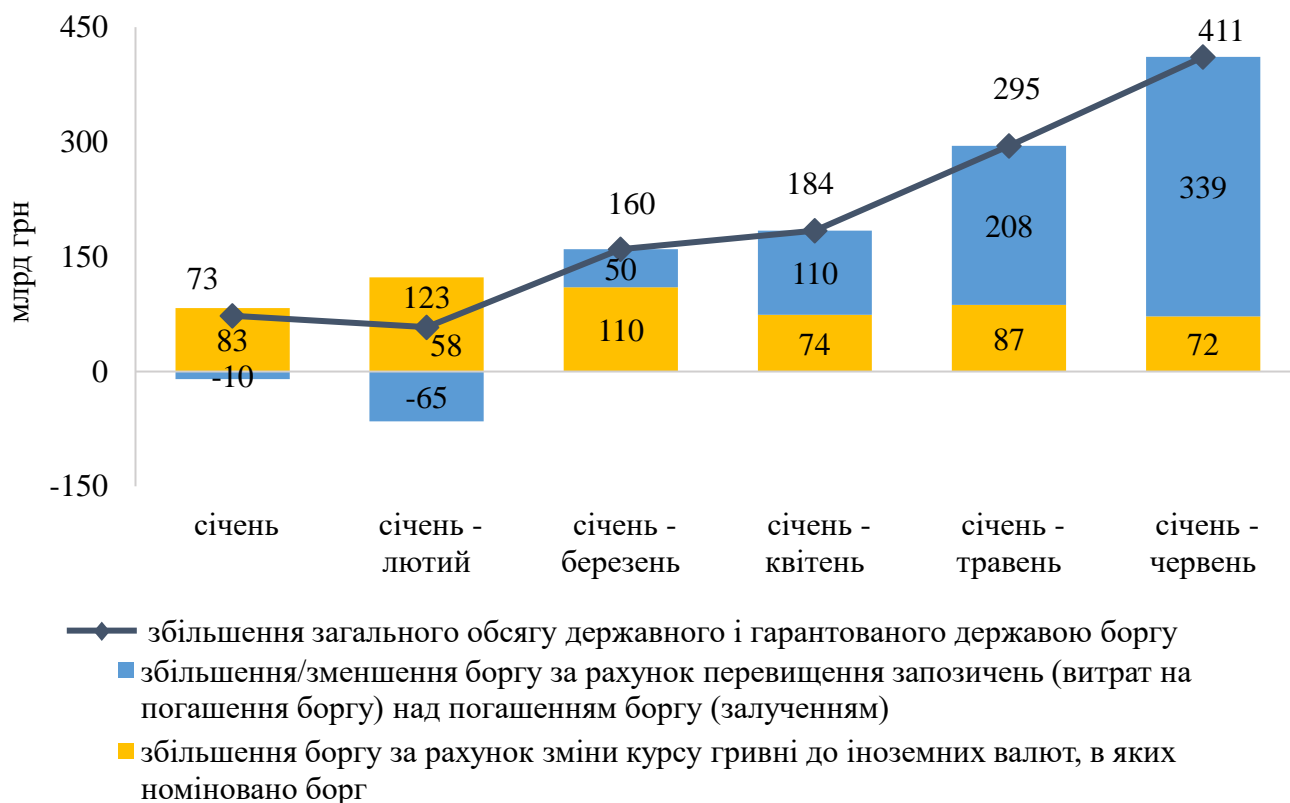
4.3. Перевищення надходжень від запозичень над сумою витрат на погашення боргу і девальвація гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг, спричинили збільшення у першому півріччі цього року зобов'язань за державним і гарантованим державою боргом. На погашення й обслуговування цих зобов'язань спрямовано чверть витрат державного бюджету.

Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу збільшився на 15,4 відс. – до 3 трлн 83,2 млрд грн, у тому числі внутрішній борг – на 16,4 відс. – до 1 трлн 293,8 млрд грн, зовнішній – на 14,7 відс. – до 1 трлн 789,4 млрд гривень.

Перевищення надходжень від запозичень над витратами на погашення державного та гарантованого державою боргу спричинило збільшення боргу на 339 млрд грн, а девальвація гривні до іноземних валют, в яких номіновано борг, зокрема дол. США на 7,2 відс., – на 72 млрд гривень¹³.

¹³ За оцінкою Рахункової палати.

Діаграма 13. Чинники зміни загального обсягу державного та гарантованого державою боргу у січні – червні 2022 року
(на кінець місяця, кумулятивно)

Частка боргу, номінованого в іноземній валюті, в загальному обсязі державного та гарантованого державою боргу зменшилася з 63,2 до 61,5 відс., чому сприяло перевищення на 14,0 відс. чистого запозичення в гривні над чистим запозиченням в іноземних валютах.

У першому півріччі унаслідок перевищення запозичень над погашенням боргу і девальвації гривні державний борг зріс на 408,8 млрд грн, або 17,3 відс., – до 2 трлн 771,5 млрд грн, зокрема зовнішній – на 244,4 млрд грн, або 18,8 відсотка.

Витрати на погашення державного боргу становили 214,8 млрд грн, що на 0,5 відс. менше плану на звітний період і на 7,0 відс. – витрат у відповідному періоді попереднього року.

Гарантований державою борг збільшився на 2,4 млрд грн, або 0,8 відс., – до 311,8 млрд грн, при цьому внутрішній – на 17,9 млрд грн, або 38,5 відсотка. Державні гарантії, граничний обсяг надання яких у 2022 році не встановлено, у звітному періоді надано в сумі 32,1 млрд грн, що на 3,2 млрд грн, або 10,9 відс., більше, ніж у відповідному періоді 2021 року, у тому числі:

- 23,0 млрд грн для забезпечення часткового виконання боргових зобов'язань за портфелем кредитів банків-кредиторів¹⁴;

- 9,1 млрд грн на підставі міжнародних договорів на виконання проєктів „Україна – Підвищення стійкості енергосистеми для європейської інтеграції енергомережі (Встановлення гібридних систем з виробництва електроенергії в ПрАТ „Укргідроенерго”)”¹⁵ і „Додаткове фінансування для протидії COVID-19 в рамках Проєкту доступу до довготермінового фінансування”¹⁶.

Витрати державного бюджету на виконання боргових зобов'язань за кредитами, залученими під державні гарантії, становили 12,8 млрд грн, із них за запозиченнями Укравтодору – 10,2 млрд грн (у січні – червні попереднього року – 9,7 млрд грн) і за кредитом Експортно-імпортного банку Китаю, отриманим Приватним акціонерним товариством „Державна продовольчо-зернова корпорація України” під державні гарантії у 2012 році, – 2,5 млрд гривень. Витрати за гарантованими зобов'язаннями на 11,7 відс. менші плану на звітний період і на 10,8 відс. більші, ніж у відповідному періоді попереднього року.

Унаслідок російсько-української війни збільшуються ризики неповернення позичальниками отриманих під державні гарантії коштів і здійснення виплат за ними з державного бюджету.

Загалом витрати на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу в першому півріччі 2022 року становили 314,4 млрд грн, що на 1,0 відс. менше плану на звітний період і на 0,7 відс. витрат у відповідному періоді попереднього року. Це сприяло зменшенню частки таких витрат у витратах державного бюджету з 36,3 до 25,0 відсотка.

¹⁴ Постанови КМУ від 16.02.2022 № 133, від 27.03.2022 № 374, від 29.04.2022 № 497 і від 24.05.2022 № 625 „Про надання державних гарантії на портфельній основі у 2022 році”.

¹⁵ Закон України від 22.05.2022 № 2278 „Про ратифікацію Договору гарантії (Проєкт „Україна - Підвищення стійкості енергосистеми для європейської інтеграції енергомережі (Встановлення гібридних систем з виробництва електроенергії в ПрАТ „Укргідроенерго”) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку та Договору гарантії (Проєкт „Україна - Підвищення стійкості енергосистеми для європейської інтеграції енергомережі (Встановлення гібридних систем з виробництва електроенергії в ПрАТ „Укргідроенерго”) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку, що діє в якості виконавця від імені Фонду чистих технологій”.

¹⁶ Закон України від 24.03.2022 № 2143 „Про ратифікацію Гарантійної угоди (Додаткове фінансування для протидії COVID-19 в рамках Проєкту доступу до довготермінового фінансування) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку”.

V. Міжбюджетні трансферти та місцеві бюджети

5.1. У січні – червні 2022 року видатки державного бюджету на надання трансфертів місцевим бюджетам проведено у сумі 80,1 млрд грн, або 84,4 відс. плану на звітний період. При цьому частка видатків на надання трансфертів у загальному обсязі видатків державного бюджету зменшилася, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 5,4 відс. пункту – до 7,7 відсотка. Це насамперед спричинено необхідністю спрямування видатків державного бюджету на забезпечення обороноздатності держави і підтримку населення в умовах воєнного стану.

У звітному періоді трансферти спрямовано на:

- видатки закладів освіти й охорони здоров'я – 63,5 млрд грн, або 79,2 відс. загального обсягу наданих трансфертів;
- горизонтальне вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів – 8,1 млрд грн, або 10,2 відс.;
- закупівлю товарів, робіт і послуг для забезпечення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану – 3,6 млрд грн, або 4,5 відс.;
- будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автодоріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – 2,5 млрд грн, або 3,2 відс.;
- проведення розрахунків протягом опалювального періоду за комунальні послуги й енергоносії, які споживаються установами, організаціями, підприємствами, що утримуються за рахунок відповідних місцевих бюджетів, – 1,5 млрд грн, або 1,8 відс.;
- інші видатки – 0,9 млрд грн, або 1,1 відсотка.

У січні – червні цього року видатки державного бюджету на надання трансфертів місцевим бюджетам на 2,7 млрд грн, або 3,3 відс., менші, ніж у відповідному періоді попереднього року. Зокрема, на 6,1 млрд грн, або 70,8 відс., зменшилися видатки на надання субвенції на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автодоріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах, при цьому на 3,1 млрд грн, або 5,4 відс., збільшилися видатки на надання освітньої субвенції.

5.1.1. У звітному періоді не розпочато перерахування з державного бюджету місцевим бюджетам субвенцій за 7-ма бюджетними програмами на суму 2,1 млрд грн, видатки на надання субвенцій за 8-ма бюджетними програмами на 12,8 млрд грн, або 16,0 відс., менші плану, насамперед на здійснення видатків для розвитку транспортної інфраструктури регіонів.

Не розпочато проведення видатків на надання субвенцій, зокрема, за бюджетними програмами:

- 2761600 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України” на суму 1,3 млрд грн, що передбачалося спрямувати насамперед на відновлення соціальної інфраструктури, забезпечення потреб внутрішньо переміщених осіб на окремих адміністративно-територіальних одиницях 8-ми областей, зокрема Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Луганської, Харківської;

- 2761610 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Програми з відновлення України” – на 303 млн грн, джерелом яких є кошти позики ЄІВ і які передбачалося спрямувати на подолання наслідків конфлікту на сході України, зокрема на задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб в окремих адміністративно-територіальних одиницях;

- 2311600 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реформування регіональних систем охорони здоров'я для здійснення заходів з виконання спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту „Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей” – на 241 млн грн, що передбачалося спрямувати на завершення будівництва Вінницького регіонального кардіоцентру і придбання обладнання для нього.

Довідково: КМУ постановою від 19.07.2022 № 811 вніс зміни до порядку й умов надання субвенції на реалізацію проектів в рамках Програми з відновлення України, поширивши цю Програму на всі регіони. Кошти передбачено спрямувати на забезпечення здійснення заходів щодо відновлення соціальної та житлової інфраструктури на територіях, де органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі (підконтрольна Україні територія), метою яких є подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації. За інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті Мінрегіону, наразі оголошено відбір проектів.

Менші плану на січень – червень видатки на надання субвенцій, зокрема, за бюджетними програмами:

- Укравтодору 3131090 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах” – на 7,3 млрд грн, або 74,3 відс. (у березні – червні видатки на надання цієї субвенції не здійснювалися);

- Мінфіну 3511670 „Субвенція з державного бюджету міському бюджету міста Дніпра на завершення будівництва метрополітену у м. Дніпрі” – на 1,1 млрд грн, або 87,6 відсотка.

5.1.2. У звітному періоді КМУ прийнято рішення про надання з державного бюджету трансфертів місцевим бюджетам у сумі 8,4 млрд грн для забезпечення невідкладних заходів в умовах воєнного стану.

КМУ постановою від 03.05.2022 № 528¹⁷ виділив з резервного фонду державного бюджету Мінінфраструктури 7,4 млрд грн для надання субвенції місцевим бюджетам на забезпечення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану, затвердив порядок і умови надання цієї субвенції та розподіл коштів між місцевими бюджетами. Кошти передбачено спрямувати на придбання:

- продовольчої продукції та пакувальних товарів для їх фасування, оплати послуг із зберігання та/або переробки зерна – 5,8 млрд грн;
- будівельних матеріалів для першочергових аварійно-ремонтних робіт на об'єктах, які пошкоджені внаслідок бойових дій, – 1,2 млрд грн;
- лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцини), медичних виробів, допоміжних засобів до них і медичного обладнання – 0,4 млрд гривень.

У звітному періоді видатки державного бюджету на надання цієї субвенції становили 3,6 млрд грн, або 48,4 відс. плану на січень – червень.

КМУ розпорядженням від 17.06.2022 № 491-р виділив з резервного фонду державного бюджету Мінрегіону 234 млн грн для надання додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію закладам комунальної форми власності, закладам освіти державної форми власності, що передані на фінансування з місцевих бюджетів, закладам спільної власності територіальних громад області, що перебувають в управлінні обласних рад, і затвердив розподіл цих коштів між обласними бюджетами. У червні ця дотація не надавалась.

Постановою від 24.06.2022 № 709 КМУ зменшив видатки за бюджетними програмами МОЗ 2301270 „Проведення вакцинації населення від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” – на 713 млн грн і 2301160 „Виплати працівникам закладів охорони здоров'я у зв'язку з переїздом на нове місце роботи, перекваліфікацією під час формування спроможної мережі госпітальних округів” – на 50 млн грн, збільшивши на 763 млн грн, до 3 млрд грн, видатки за бюджетною програмою 2311500 „Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я”.

За інформацією, розміщеною на офіційному вебсайті КМУ, кошти передбачено спрямувати закладам охорони здоров'я, оплата послуг яких

¹⁷ З урахуванням змін, внесених постановами КМУ від 31.05.2020 № 641 і від 10.06.2022 № 670.

здійснюється за рахунок цієї субвенції, для забезпечення нарахування заробітної плати лікарям на рівні 20 тис. грн, середньому медичному персоналу – 13,5 тис. гривень.

5.2. У січні – червні 2022 року доходи місцевих бюджетів становили 264,0 млрд грн, або 47,5 відс. плану на рік, і зросли, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 10,2 млрд грн, або 4,0 відс, в основному за рахунок збільшення надходження ПДФО. Частка цього податку в загальному обсязі доходів місцевих бюджетів без трансфертів до державного бюджету збільшилася на 6,5 відс. пункту – до 63,5 відсотка.

Доходи місцевих бюджетів без трансфертів із державного бюджету, порівняно із січнем – червнем попереднього року, зросли на 13,1 млрд грн, або 7,7 відс., – до 184,1 млрд грн, їх частка в загальному обсязі доходів збільшилася на 2,4 відс. пункту – до 69,7 відсотка.

Зросли, порівняно з відповідним періодом попереднього року, надходження, зокрема:

- ПДФО – на 19,5 млрд грн, або 20 відс., – до 116,9 млрд грн, насамперед за рахунок підвищення у 2022 році нормативу зарахування ПДФО до бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад, крім бюджету територіальної громади міста Києва, на 4 відс. пункти – до 64 відс. з відповідним зменшенням нормативу зарахування до державного бюджету з метою сталого проходження опалювального періоду 2021/2022 років і забезпечення своєчасних розрахунків за комунальні послуги й енергоносії (стаття 28 Закону);

- рентної плати за користування надрами загальнодержавного значення – на 2 млрд грн, або 83,9 відс., – до 4,3 млрд грн;

- єдиного податку з фізичних осіб – на 1,6 млрд грн, або 10,1 відс., – до 17,8 млрд грн;

- податку на прибуток підприємств – на 0,3 млрд грн, або 4,6 відс., – до 7,7 млрд гривень.

Водночас зменшилися, зокрема, надходження:

- податку на майно – на 4,4 млрд грн, або 22 відс., – до 15,5 млрд грн;
- акцизного податку – на 3,2 млрд грн, або 39,8 відс., – до 4,8 млрд грн;
- власних надходжень бюджетних установ – на 2,1 млрд грн, або 26,9 відс., – до 5,8 млрд грн;
- коштів від продажу землі – на 161 млн грн, або 19,3 відс., – до 0,7 млрд грн;
- екологічного податку – на 135 млн грн, або 12,8 відс., – до 0,9 млрд гривень.

5.3. У січні – червні 2022 року видатки місцевих бюджетів проведено в сумі 204,2 млрд грн, або 35 відс. плану на рік, що менше, ніж у відповідному періоді попереднього року, на 20,9 млрд грн, або 9,3 відсотка. Частка видатків місцевих бюджетів без трансфертів до державного бюджету у видатках зведеного бюджету зменшилася на 11,1 відс. пункту – до 17,4 відсотка.

У січні – червні, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зменшилися видатки на:

- освіту – 12,1 млрд грн, або 9,7 відс.;
- економічну діяльність – на 9,4 млрд грн, або 35,4 відс.;
- духовний та фізичний розвиток – 1,2 млрд грн, або 10,4 відс.;
- загальнодержавні функції – 0,6 млрд грн, або 2,7 відс.;
- охорону здоров'я – на 0,5 млрд грн, або 3,9 відс.;
- охорону навколишнього природного середовища – на 0,4 млрд грн, або 72,7 відсотка.

Водночас збільшилися видатки на:

- житлово-комунальне господарство – на 3,6 млрд грн, або 32,6 відс.;
- громадський порядок, безпеку та судову владу – на 2 млрд грн, або у 4 рази;
- соціальний захист і соціальне забезпечення – на 0,5 млрд грн, або 4,3 відсотка.

Найбільше видатків спрямовано на освіту – 112,9 млрд грн, або 55,3 відс. загального обсягу; загальнодержавні функції – 20,2 млрд грн, або 9,9 відс.; економічну діяльність – 17,1 млрд грн, або 8,4 відс.; житлово-комунальне господарство – 14,7 млрд грн, або 7,2 відсотка.

Поточні видатки проведено в сумі 196,7 млрд грн, або 96,3 відс. загального обсягу, капітальні – 7,5 млрд грн, або 3,7 відс., і виконано на 39,8 та 9,1 відс. плану на рік відповідно. При цьому капітальні видатки, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зменшилися на 15,5 млрд грн, або 67,5 відсотка.

Для забезпечення проведення захищених видатків загального фонду місцевих бюджетів з ЄКР на покриття тимчасових касових розривів надано позик у сумі 0,9 млрд грн, що на 0,6 млрд грн, або 40,7 відс., менше, ніж у відповідному періоді попереднього року. У січні – червні цього року позики отримали 287 бюджетів територіальних громад, із яких 118 – бюджети селищних територіальних громад, 98 – міських, 71 – сільських. На 1 липня 2022 року заборгованість за наданими з початку року позиками становила 89,1 млн гривень. Заборгованість за цими позиками, які надавались у 2014 році місцевим бюджетам АР Крим, становить 27,1 млн гривень.

У січні – червні 2022 року з місцевих бюджетів до державного бюджету перераховано трансферти в сумі 3,1 млрд грн, або 25,3 відс. плану на рік, що на 49,3 відс. менше, ніж у відповідному періоді попереднього року, у тому числі до:

загального фонду державного бюджету для горизонтального вирівнювання податкоспроможності територій – реверсну дотацію в сумі 1,5 млрд грн, або 27,8 відс. плану на січень – червень і 13,9 відс. плану на рік (невиконання плану спричинено неперерахуванням Казначейством реверсної дотації до державного бюджету з територій місцевих бюджетів, на яких введено воєнний стан¹⁸);

спеціального фонду державного бюджету субвенції на:

- виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів – 1,5 млрд грн;

- фінансування діяльності військових адміністрацій із виконання повноважень органів місцевого самоврядування – 69 млн грн;

- перерахування коштів в умовах воєнного стану або для здійснення згідно із законом заходів загальної мобілізації та з метою відсічі збройної агресії Російської Федерації проти України і забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності – 1 млн гривень.

5.4. У березні – червні поточного року тимчасово вільні кошти місцевих бюджетів в установах державних банків не розміщувалися. Станом на 01.07.2022 на депозитних рахунках в установах державних банків залишилися розміщені у січні – лютому цього року тимчасово вільні кошти місцевих бюджетів у сумі 3 млрд гривень.

За рішеннями місцевих рад у січні – лютому органи місцевого самоврядування розмістили за ставками від 6,6 до 7,3 відс. на депозитних рахунках в установах державних банків тимчасово вільні кошти 116-ти місцевих бюджетів у сумі 7,3 млрд грн, із них 75,1 відс. – кошти загального фонду. Найбільше розміщено коштів місцевих бюджетів Дніпропетровської області – 1,3 млрд грн, або 18,4 відс. загального обсягу, Полтавської – 0,8 млрд грн, або 11,4 відс., Львівської – 0,6 млрд грн, або 8,5 відс., Житомирської – 0,6 млрд грн, або 8,4 відсотка.

Крім того, тимчасово вільні кошти місцевих бюджетів спрямовано на придбання державних цінних паперів з терміном обігу до 3-х місяців у сумі 500 млн грн, із яких:

¹⁸ Пункт 22 Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженого постановою КМУ від 09.06.2021 № 590.

- 200 млн грн з бюджету Маріупольської міської територіальної громади, у тому числі 100 млн грн у січні – на придбання ОВДП, 100 млн грн у червні – Військових облігацій;

- 200 млн грн у травні із Львівського обласного бюджету – на придбання Військових облігацій;

- 100 млн грн у червні з бюджету Вінницької міської територіальної громади області – на придбання Військових облігацій.

Від погашення ОВДП, придбаних у попередньому році й у січні поточного року, до бюджету Маріупольської міської територіальної громади надійшло 177 млн грн, доходу – 7 млн гривень.

У січні – червні до місцевих бюджетів надійшло 105 млн грн плати за розміщення тимчасово вільних коштів.

5.5. Місцевий борг зменшився з початку року на 2,3 млрд грн, або 8,1 відс., – до 26,4 млрд грн, здебільшого за рахунок перевищення витрат на погашення боргу над обсягом запозичень.

У січні – червні внутрішній борг зменшився на 1,3 млрд грн, або 5,2 відс., – до 24,1 млрд грн, з яких зобов'язання за середньостроковими позиками, що надавалися місцевим бюджетам упродовж 2009 – 2014 років з ЄКР, – 9 млрд гривень. Зовнішній борг зменшився на 1 млрд грн, або 30,5 відс., – до 2,3 млрд гривень.

Крім того, гарантовані обласними радами і територіальними громадами борги на 01.07.2022 становили 12,8 млрд грн, з них зовнішні – 11,3 млрд гривень.

Пропозиції

Для усунення виявлених відхилень при виконанні Закону Рахункова палата вважає за доцільне рекомендувати Кабінетові Міністрів України надати доручення Міністерству фінансів України розглянути питання щодо:

- можливості внесення змін до законодавства в частині збільшення оподаткування товарів при ввезенні на митну територію України для часткової компенсації недонадходження доходів державного бюджету, спричинених повномасштабною російсько-українською війною;

- перегляду видатків і надання кредитів за бюджетними програмами головних розпорядників бюджетних коштів для спрямування їх на забезпечення безпеки й обороноздатності держави;

- відображення у звіті про використання коштів з резервного фонду Державного бюджету України показників за усіма бюджетними програмами, видатки і кредитування за якими здійснюються за рахунок резервного фонду державного бюджету;

- вжиття заходів щодо залучення запланованих на 2022 рік надходжень для фінансування державного бюджету, зокрема державних запозичень.

Голова Рахункової палати

Валерій ПАЦКАН